

Expect more

investavimo
360°
Jūsų
partneris

ORION

CAPITAL MARKETS | INVESTMENT BANKING

*„Svarbu ne
tai, kiek
pinigų
uždirbate,*

*o tai, kiek pinigų
sutaupote, kaip
veiksmingai jie
dirba Jums ir
kelioms kartoms
jų paliksite.“*

–Robertas T. Kiyosakis

Alius Jakubėlis | „Orion“ vadovas

Į ką investuoja Lietuvos milijonieriai?

Vidutinis Lietuvos milijonierius – tai 56-erių vyras, vis dar nuo tiesioginio savo įmonių valdymo neatsitraukęs verslininkas, kurio valdomas turtas sudaro 20 mln. eurų, – rodo kompanijos „Orion Securities“ atlikta 500 turtingiausių Lietuvos žmonių analizė.

„Skirtingai nei senosios Europos šalyse, kur apie pusė milijonierių turtą paveldėjo, absoliuti dauguma turtingiausių Lietuvos žmonių jį užsidirbo iš savo sukurto verslo ir tik pastaraisiais metais pradėjo atsitraukinėti nuo tiesioginio įmonių valdymo. Vieni parduoda verslus ar jų dalį plėstis nusiteikusiems konkurentams arba valdymą perleidžia vaikams. Pastaraisiais metais vis dažniau matome, kad verslus aktyviai perka profesionalūs valdytojai – privataus kapitalo fondai“, – sako „Orion Securities“ vadovas Alius Jakubėlis.

„Skirtingai nei senosios Europos šalyse, kur apie pusė milijonierių turtą paveldėjo, absoliuti dauguma turtingiausių Lietuvos žmonių jį užsidirbo iš savo sukurto verslo ir tik pastaraisiais metais pradėjo atsitraukinėti nuo tiesioginio įmonių valdymo.“

Tendencijų pokyčius finansininkai įžvelgia ir kalbėdami apie turtingiausių Lietuvos žmonių investavimo ypatumus ir įpročius – investavimą su partneriais į nekilnojamąjį turtą ar pinigų skolinimą už nemažas palūkanas kitiems verslininkams keičia investicijas į privataus kapitalo fondus, o aktyvų bendruomenių projektų rėmimą papildo neliečiamojo kapitalo mokslo ir akademiniai fondai. Šiandien standartinė turtingiausiųjų investicija (angl. „a deal ticket“) į vieną finansinį instrumentą siekia milijoną eurų, tačiau vis dažniau tokie sandoriai sudaro ir 5 ar 10 mln. eurų.

Mylimiausia lietuviška investicija – nekilnojamas turtas

„Prieš 20 ar net 10 metų buvo įprasta, kad visus uždirbtus pinigus verslininkai reinvestuodavo į savo verslo plėtrą. Kartais jie net neturėdavo nuosavų namų – visos lėšos eidavo vieninteliam verslui. Tai buvo augimo stadija, be kurios šiandien neturėtume stiprių, tarptautinių, pasaulinėje rinkoje sėkmingai konkuruojančių lietuviškų verslų“, – pastebi A.Jakubėlis.

O tie, kuriems nebuvo būtinybės visų lėšų investuoti į verslą, įprastai, kaip alternatyvą rinkdavosi mylimiausią lietuvišką investiciją – nekilnojamąjį turtą. „Čia, matyt, veikia psichologija, – sako A.Jakubėlis. – Nekilnojamas turtas yra apčiuopiamas, matomas ir suteikia saugumo jausmą. Tai nusveria tokius minusus – sudėtingą likvidumą ar papildomus įsipareigojimus bankui, kurie neretai nugula ant pagrindinio verslo pečių“.

Į NT įprasta buvo investuoti vienam arba su verslo bendrasavininkais. „Taip atsirado ne viena sudėtingos struktūros verslo grupė, kurioje jau ne iš karto galėdavai atskirti, kuris verslas joje pagrindinis, o kuris – šalutinis. Pastaraisiais metais matėme atvejus, kai paveldint ar parduodant dalį turto, tas atskyrimas vykdavo būtent taip – vienam nekilnojamas turtas, kitam – pagrindinis verslas“, – sako A. Jakubėlis.

Antroji pagal populiarumą investicija ilgą laiką buvo pinigų skolinimas kolegoms verslininkams, kuris generuodavo nemažą grąžą ir tokį pat nemažą galvos skausmą.

„Bankų sąlygos skolinant verslui Lietuvoje niekada nebuvo itin palankios, tad verslo plėtrai ar net apyvartinėms lėšoms dažnai pinigų tekdavo ieškoti pas kolegas verslininkus. Galima sakyti, kad funkcionavo savotiška alternatyvi finansavimo sistema. Tačiau nemažų palūkanų džiaugsmą ne vienam apkartino tai, kad skolininkai anaiptol ne visada galėjo įvykdyti savo įsipareigojimus, o tada prasidėdavo sudėtingas procesas, kurio pabaigoje lėšas atgaudavai anaiptol ne visada, o štai priešų įsigydavai neišvengiamai“, – pasakoja „Orion“ vadovas.

3 per krizę išmoktos pamokos

Turtingiausiųjų šalies žmonių investavimo įpročiai, pasak pašnekovo, pasikeitė prieš 5–6 metus ir neretai buvo susiję su išmoktomis 2008–2009 m. krizės pamokomis.

„Atsigauti po finansų krizės prireikė ir laiko, ir jėgų, o atsigavus buvo įvertintos 3 svarbiausios pamokos“, – sako A. Jakubėlis.

Pirmoji – viską sudėjus į vieną tegul ir sėkmingą verslą, rizika išauga, todėl investicijas reikia diversifikuoti.

Antroji – viską valdant pačiam paroje pradeda trūkti laiko. Papildomos investicijos atima tiek laiko, kad jo nelieka pakankamai pagrindiniam verslui. Todėl investuoti buvo pradėta ne su draugais ar ilgamečiais verslo partneriais, o su tais, kurie turi patirties naujame verslo segmente. Atsiskyrė finansiniai investuotojai ir tie, kas plėtoja naują verslą.

Trečioji – investavimas irgi darbas, kurį verčiau patikėti profesionalams. Taip įmonėse atsirado pirmieji specialistai, kurie turėjo prižiūrėti investicijas, o augant naujų kompetencijų poreikiui, atsirado ir pirmieji šeimos biurai (angl. „Family office“), prižiūrintys vieno ar kelių verslininkų turtą. Alternatyvus sprendimas, kurį renkas dažnas turtingiausiųjų šalies žmonių 500-uke esantis verslininkas – tai – investavimas į įvairius fondus.

„Krizė turėjo ne tik finansinių, bet ir psichologinių pasekmių. Didelių, greitų ir rizikingų pinigų vaikymąsi pakeitė siekis pirmiausia išsaugoti esamą turtą ir

protingai išskaidyti investicijas. Investavimui keliami kiti tikslai – nebėra poreikio gauti kiekvieną objektą, į kurį investuojamas kontrolinis akcijų paketas ar būtinai dalyvauti jo valdyme. Apskritai, daugelis turtingų žmonių – tų kurie 30 metų kūrė savo verslus – po truputį traukiasi iš aktyvaus dalyvavimo operatyviniame valdyme. Daugeliui jų įmonių vadovauja samdomi direktoriai, kitose vadovaujančias pozicijas po truputį užima vaikai“, – pasakoja A. Jakubėlis.

Ryškėja nauja „skaitmeninių milijonierių“ karta

Ateina ir nauja „skaitmeninių milijonierių“ karta – jauni, iki 40 metų amžiaus, žmonės, į turtingiausiųjų sąrašus besiveržiantys iš skaitmeninio IT arba vadinamojo „fintech“ verslo. Taip pat jauni žmonės, netikėtai praturtėję iš kriptovaliutų bangos.

„Jų investavimo įpročiai agresyvesni, labiau orientuoti į sritį, kurią gerai išmano – skaitmenines paslaugas. Jie greičiau priima sprendimus, linkę žaisti pasaulinėse rinkose, jie seka kur kas didesnę informacijos kiekį, gerai moka užsienio kalbas. Jie tokie, kokie daugelis turtingiausiųjų buvo prieš 20 metų – pasiryžę rizikuoti ir nepatyrę krizės pasekmių“, – naująją kartą apibūdina A. Jakubėlis.

Būtent jaunoji karta linkusi kurti ir vystyti naujas verslo idėjas (angl.– „Start ups“). Šiais laikais norintiems vystyti naują verslo idėją nesunku pritraukti reikiamą finansavimą, nes į tokias įmones taikosi ir turtingi verslininkai, ir naujai steigiami specializuoti investiciniai fondai. Apskritai, investuotojai labiau linkę ieškoti naujų alternatyvų ir žvalgosi į pasaulinių įmonių IPO arba ieško galimybių investuoti į biržose dar nekotiruojamas bendroves, pavyzdžiui, „Space X“, „Revolut“ ar „Robinhood“.

Investuoja ne po vieną ir ne tik dėl pelno

„Dalijimosi ekonomika įsiskverbė ir į turtingiausiųjų įpročius“, – tešia pašnekovas, pastebintis, kad pradeda dominuoti investavimas grupėmis – vadinamieji „Club deals“.. Ir ne tik tada, kai kalbame apie investavimą dėl asmeninio pelno. Sėkminga investavimo strategija šiandien neretai siejama su parama, o tam tinkamiausias akademinis ir mokslo sektorius.

Verslininkas Marius Jakulis Jason įkūrė 3,5 mln. eurų vertės MJJ fondą, kurio 10 proc. vertės kasmet paaukojama kaip finansinė parama gabiems verslo kūrėjams, akademikams ir studentams, galintiems ir norintiems prisidėti prie Lietuvos ekonomikos augimo.

Panašiu principu veikia ir neliečiamojo kapitalo Vilniaus universiteto fondas. Šiuo metu pinigų jam skyrė jau daugiau nei 700 žmonių, o fondo vertė viršija 2 mln. eurų. Fondo investicijų grąža yra skiriama Vilniaus universiteto reikmėms.

„Tai puiki pradžia ir ateityje matysime tik daugiau tokių puikių iniciatyvų. Linkiu sėkmingo investavimo ir kantrybės, nes ji būtina investuojant“, – sako A.Jakubėlis.

Pasaulis turi bendra darbiauti

Nors spartus skiepijimo tempas Europoje ir JAV sustiprino viltis dėl pandemijos atsitraukimo šiais metais, tačiau nemažėjantys užsikrėtimų skaičiai ir naujos viruso atmainos kelia nerimą dėl pandemijos pabaigos. Prognozuojama, jog išskirtinio neapibrėžtumo sąlygomis 2021 m. pasaulio ekonomiką augs 5,5 proc., o 2022 m. – 4,2 proc. Šiais metais numatomas augimo atsigavimas po sunkaus ekonomikos susitraukimo 2020 m., kuris turėjo ūmių neigiamų padarinių daugiausiai maitinimo ir tekstilės, drabužių ir avalynės prekybos sektoriams. Apskaičiuota, kad 2020 m. pasaulio ekonomika susitraukė apie 3,5 proc.

Manoma, kad skirtingos šalys atsigaus labai nevienodai, priklausomai nuo skiepy prieinamumo, monetarinės paramos veiksmingumo ir krizę sukėlusių struktūrinių ypatybių. Taip pat būtina sąlyga greitam atsigavimui – veiksmingos tęstinės monetarinės paramos užtikrinimas iki tol, kol atsigaus ekonomika.

Norint kontroliuoti pandemiją, reikalingas veiksmingas daugiašalis bendradarbiavimas, kuris turi apimti ir didesnę finansavimą Covid vakcinavimo programai, siekiant paspartinti visų šalių galimybes pasinaudoti vakcinomis ir užtikrinti visuotinį vakcinų platinimą prieinamomis kainomis. Daugelio šalių, ypač besivystančių, ekonomikos, pateko į krizę su didele skola, kuri pandemijos metu turėtų dar labiau išaugti. Pasaulinė bendruomenė turės toliau glaudžiai bendradarbiauti, kad šioms šalims būtų užtikrinta tinkama prieiga prie tarptautinio pinigų likvidumo.

†

Vertinant 2020 m. ekonominius Lietuvos rodiklius, pastebėtina, kad šie metai buvo gerokai geresni nei prognozuota metų pradžioje pirmosios COVID-19 viruso bangos kontekste. ES šalių realiojo BVP kaitos perspektyvoje, Lietuva, po Airijos, gali būti vertinama kaip viena mažiausiai nukentėjusiųjų šalių. Tačiau kaip ir daugelyje pasaulio valstybių, 2020 m. ekonominė aplinka Lietuvoje gali būti vertinama kaip neapibrėžta. COVID-19 viruso pandemijos protrūkis pasaulyje metų pradžioje ir plačiai Lietuvoje įvesti ekonominės veiklos ribojimai pirmąjį metų ketvirtį, antrosios COVID-19 viruso bangos protrūkis ketvirtąjį metų ketvirtį ir vėl įvesti ekonominiai suvaržymai neigiamai paveikė Lietuvos ekonominius rodiklius.

2020 m. pirmąjį ketvirtį ekonominis aktyvumas Lietuvoje buvo teigiamas – 2,2 proc. per metus; antrąjį metų ketvirtį jis sumažėjo 4,6 proc.; trečiojo ketvirčio rezultatas krito 1,6 proc.; ketvirtojo ketvirčio rezultatas taip pat buvo neigiamas – -0,2

proc. Tai lėmė 2020 m. metinį ekonomikos nuosmukį -0,8 proc.

BVP susitraukimą lėmė ir sumenkusi vidaus paklausa ir sumažėjęs eksportas, tačiau labiau nei eksportas sumenkęs importas lėmė teigiamą grynojo eksporto įtaką BVP kaitai. Pagal ūkio sektorius prie ekonomikos kryčio prisidėjo daugelis ūkio veiklų, ypač apdirbamoji gamyba ir paslaugos. Būtent šios ekonominės veiklos labiausiai ir nukentėjo nuo pandemijos – apdirbamosios gamybos ir transporto sektorius nuo šoko užsienio rinkose, kitos paslaugos – nuo vidaus rinkoje vyravusių tendencijų įvedus veiklos ribojimus. Paslaugų sektoriuje didžiausias neigiamas poveikis buvo stebimas didmeninės ir mažmeninės prekybos, transporto, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikloje, taip pat meno, pramogų ir poilsio organizavimo veiklose.

Valstybės finansinė parama verslui vidaus rinkoje gerokai sušvelnino pirmosios COVID-19 viruso bangos poveikį ekonomikai. 2020 m. vasario-spalio mėn. INVEGOS teikiama priemonėmis COVID-19 viruso krizės metu pasinaudojo verslo subjektai, kurie susidūrė su lėšų trūkumu apribojus tam tikras ekonomines veiklas. Šių finansinių išmokų suma per laikotarpį siekė beveik 340 mln. eurų; jos apėmė paskolų išdavimą, palūkanų ir nuomos mokesčio kompensavimą bei kitas verslo palaikymo priemones. Subsidijų mikroįmonėms (iki 9 darbuotojų) išmokėta beveik 100 mln. eurų, o ilgalaikėms INVEGOS verslo skatinimo priemonėms, kurios apima garantijas ir paskolas, skirta 110 mln. eurų. Šie įmonių finansavimo šaltiniai buvo labai svarbūs, atsižvelgiant į tą faktą, kad kreditų, išduotų įmonėms, portfelis sumažėjo – bendroji išduotų paskolų suma 2020 m. sumažėjo daugiau nei 12 proc. (nuo 8,7 mlrd. eurų iki 7,6 mlrd. eurų). ES struktūrinės paramos įsisavinimo tendencijos 2020 m. pirmąjį pusmetį buvo nuosaikios, tačiau metų pabaigoje procesas suintensyvėjo – 2020 m. finansuojamų projektų vertė išaugo 22 proc. per metus – šis finansavimo šaltinis teigiamai veikia Lietuvos ūkio aktyvumą.

Ekonominis nuosmukis užsienio rinkose, nuo kurių Lietuvos ekonomikos priklausomybė per eksportą yra didžiulė, gerokai mažiau paveikė Lietuvos eksportuotojų rodiklius, nei buvo tikimasi metų pradžioje. Pagrindinė

priežastis – mažesnis nei vidutiniškai ES Šiaurės šalių regiono – pagrindinių Lietuvos eksporto partnerių – ekonomikų kryptis ir Lietuvos eksporto struktūra, kuri pasižymi didele būtinąjo vartojimo prekių dalimi. Tai buvo antroji priežastis, dėl kurios COVID-19 viruso pandemijos poveikis Lietuvos ekonomikai buvo santykinai ribotas.

– Alius Jakubėlis
„Orion“ vadovas

An aerial photograph of a sailboat with a white sail and a light-colored hull, sailing on a vast, dark blue ocean. The boat is moving from the lower center towards the upper right, leaving a white wake behind it. The water's surface is textured with small waves and ripples, reflecting the light. The horizon is visible in the distance, where the dark water meets a lighter, hazy sky.

Mūsų paslaugos:

Gerovės valdymas Orion Wealth

Investicinė bankininkystė

Kapitalo rinkos

Įmonių finansai

Apskaita

Lizingas verslui Orion Leasing

Veiklą vykdome Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos,
Norvegijos, Didžiosios Britanijos ir JAV rinkose.

Mūsų rezultatai

Nuo	1993 metų	Viena ilgiausiai Lietuvoje veikiančių nepriklausomų investicinės bankininkystės paslaugas teikiančių įmonių
	1,102 mlrd. Eur	Valdomas investuotojų turtas
	72%	Pelno augimas per 2020-uosius metus
	200+ mln. Eur	Įmonių finansų skyriaus sandorių vertė
	100+ mln. Eur	Pritrauktas kapitalas verslams
	7	Lietuvos įmonių skaičius, kurioms padėjome su viešuoju akcijų siūlymu
	1.5 mlrd. Eur	Kapitalo rinkų skyriaus metinė prekybos apyvarta
	20 fondų	20 sėkmingai išplatintų fondų, kurių bendra suma viršija 150 mln. Eur
	6 mln. Eur	Filantropinio fondo „MJJ fondas“ dydis metų pabaigoje, nuo įsteigimo paaugęs net 71,43 proc.
	350+	Akcijų apskaitos tvarkymas daugiau nei 350 Lietuvos bendrovių

Mūsų klientai

Gerovės valdymas

Mindaugas Strėlis
„Orion Wealth“ vadovas

„Po 30 nepriklausomybės metų finansų bei verslo rinkoje jaučiame didelę kaitą – keičiasi ne tik investuotojų norai, poreikiai bei sentimentai, keičiasi ir kartos, kurios šiuo turtu disponuoja. Didėjant žmonių finansiniam išprusimui ir technologinei pažangai, mes suprantame, jog nebeužtenka būti tiesiog finansų patarėju – savo investuotojams norime tapti lygiaverčiu partneriu. „Orion Wealth“ komanda yra pasiryžusi ne tik lydėti investuotoją kiekviename žingsnyje nuo idėjos atsiradimo iki jos įgyvendinimo, bet ir kartu investuoti bei prisimti riziką. Mes tikime tuo, ką darome, todėl norime užtikrinti ir šimtaprocentinį investuotojų pasitikėjimą.“ – M. Strėlis

Išskirtiniams poreikiams – išskirtiniai sprendimai

Daugiau nei 27 metai patirties rodo, jog visus investuotojus sieja bendras tikslas – pasirūpinti savo šeima, verslu ar bendruomene. Tuo tarpu mūsų pareiga – užtikrinti, kad turtas būtų apsaugotas, mobilus ir paruoštas perleidimui.

Dinamiškos finansų rinkos ir vis besikeičiančios reguliacinės aplinkos fone įmonė „Orion Wealth“ užtikrina kompleksinių poreikių išpildymą bei užsibrėžtų tikslų pasiekimą. Tegul Jūsų turtas tarnauja Jums ne tik šiandien, bet ir ateityje.

Ilgalaikė partnerystė pagal Jūsų poreikius

„Orion Wealth“ – tai nepriklausomas daugiašeimis biuras, teikiantis integruotas turto valdymo, optimizavimo bei planavimo paslaugas fiziniams asmenims, šeimoms bei juridiniams asmenims.

Investicijų valdymas

- Asmeninės investicinės strategijos sukūrimas
- Turto analizė
- Rizikos valdymas

Projektų vystymas bei valdymas

- Projekto įgyvendinimas visose veiklos stadijose
- Strateginių partnerių paieška
- Koinvestavimas

Paveldėjimo planavimas

- Individualiai kuriami sprendimai
- Turto išsaugojimo planavimas ir įgyvendinimas
- Paveldėtojų parengimas

Alternatyvios paslaugos

- Filantropinės veiklos organizavimas ir valdymas
- Alternatyvaus turto kolekcionavimas
- Konsjeržo paslaugos

Planuoti negalima delsti – kur kablelį deda Lietuvos verslininkai?

Mariaus Jakulio Jason fondas

Liisa Leitzinger ir Marius Jakulis Jason - „MJJ“ fondo įkūrėjai,
Kotryna Stankutė-Jaščemskienė – „MJJ“ fondo vadovė,
Mindaugas Strėlis – valdybos narys, „Orion Wealth“ vadovas

Vienas turtingiausių Lietuvos investuotojų ir filantropų Marius Jakulis Jasonas neseniai viešai paskelbė, kad net 70 proc. šeimos turto palieka savo vardo paramos fondui. Naujoviškų pažiūrų verslininkas – vienas iš nedaugelio žinomų asmenų Lietuvoje, įsteigusį savo labdaros fondą ir tikriausiai pirmasis viešai kalbantis apie tai, jog dalytis savo sėkme ir tam ruoštis reikia dar šiandien, o ne po mirties.

Laimė dalytis šiandien

Filantropija Lietuvoje nebėra naujiena. Užaugus pirmajai nepriklausomos Lietuvos kartai, sykiu užaugo ir noras dalytis. Nors Lietuva pasauliniame dalijimosi indekse (World Giving Index) užima vis dar žemiausias vietas sąraše, bet jau pradėdame matyti augantį susidomėjimą ir pažangą socialinių projektų, kultūros, švietimo, aplinkosaugos bei verslumo remime

„Mariaus Jakulio Jason fondas“, teikiantis finansinę paramą gabiems verslo kūrėjams, akademikams ir studentams, kurie gali ir nori prisidėti prie Lietuvos ateities kūrimo, netrukus švęs savo antrąjį gimtadienį. Tiesa, M. Jakulis Jasonas neslepia, jog pradžioje buvo ketinta fondą kurti tik po mirties. „Jau kurį laiką svajoju apie paramos fondo steigimą, o viena iš mano testamentų sąlygų buvo būtent parama Lietuvai per fondą. Tačiau tik pastūmėtas žmonos Liisos supratau – jei pokytį galima daryti jau šiandien, kodėl laukti?“, – dalijasi M. Jakulis Jasonas.

Po nepriklausomybės atkūrimo iš Jungtinių Amerikos Valstijų grįžęs lietuvių kilmės verslininkas neslepia, jog už tai, ką sukūrė

ir ką pasiekė, yra dėkingas būtent Lietuvai: „Lietuva suteikė man galimybes, apie kurias negalėjau svajoti Niujorke. Būtent dėl to šiandien noriu pakviesti jaunos akademikus, studentus, verslininkus grįžti į Lietuvą ir padėti jiems kurti sėkmę čia.“

Įsteigti paramos fondą ir pradėti jo veiklą jau šiandien nebuvo tik spontaniškas sprendimas. „Norėjau įkurti fondą, kuris gyvuotų dar ilgai po mano mirties. Be abejo, šiandien galimybė padėti jaunimui kurti Lietuvos ateitį teikia didelį džiaugsmą ir malonumą, tačiau supratau, jog tik darbas šiandien užtikrins fondo gyvavimą rytoj“, – pasakoja filantropas.

Nuo idėjos įkurti fondą tik po mirties iki 3,5 mln. eurų pradinio kapitalo bei testamentų, pagal kurį net 70 proc. turimo turto paliekama Lietuvos ateitį puoselėjančiam fondui. Steigėjo teigimu, dėl ankstyvos pradžios galutinis rezultatas bus tik geresnis – per šį laiką suformuota komanda ir struktūra, parengta investicinė strategija ir įtvirtintas fondo žinomumas užtikrins fondo gyvavimą ilgus metus. „Šiandien esu užtikrintas, jog mano turtas nebus tiesiog išdalytas kaip labdara. Drauge su profesionalų komanda parengta investicinė strategija leis fondui augti ir didinti paramos galimybes. Dabar suprantu, kad jei būčiau apsistojęs ties pirmine testamentu bei fondo idėja, tokių pačių rezultatų neturėtume nei šiandien, nei ateityje“, – atvirauja M. Jakulis Jason.

Turto planavimas – viso gyvenimo projektas

Nors paveldėjimo ir turto ateities planavimas šiandien yra labai aktual

tema, Lietuvoje dar neturime daug patirties šiuo klausimu. Todėl nenuostabu, kad jis vis nepatenka į prioritetinių darbų sąrašą. Tiesa, paprastai atidėlioti šiuos klausimus norima ne tik dėl to, kad tai kelia ne itin lengvas ir malonias diskusijas, bet ir dėl to, jog tai – daug laiko užimantis procesas.

„Mariaus Jakulio Jason fondo“ valdybos narys bei „Orion Wealth“ vadovas Mindaugas Strėlis teigia, jog ilgas ir gerai apgalvotas pasiruošimas – tai vienas pagrindinių sėkmingo planavimo receptų. „Tik pradėjus planuoti suprantama, ko šeimai ar verslui tikrai reikia, ko kiekvienas siekia ir kaip tai įgyvendinti. Pradėti planuoti tikrai niekada nebūna per anksti, tačiau per vėlai – dar ir kaip“, – teigia M. Strėlis.

Paveldėjimo ir turto planavimas – toli gražu ne tik paveldėtojų pasirinkimas ir paskyrimas. Itin svarbu užtikrinti, kad turtas ne tik pereitų į kitas rankas, bet ir jose toliau klestėtų. Apie tai iš anksto pagalvoti sunkiausia būtent pirmos kartos verslininkams. „Nepaneigsime, jog dauguma sėkmingiausių verslų būtent ir prasideda nuo vieno ar kelių kurtinių asmenų. Visgi siekiamybė yra turėti komandą, kuri tas vizijas supranta ir gali jas toliau vystyti. O tokios komandos suburti ir ją siejančių tikslų numatyti per dieną nepavyks“, – kalba M. Strėlis.

Jo teigimu, Marius Jakulis Jasonas rodopuikų turto planavimo pavyzdį visiems Lietuvos verslininkams: „Džiaugiuosi, kad kartu su „Orion Securities“ komanda galėjome prisidėti tiek prie paramos fondo įkūrimo, tiek prie šeimos turto planavimo. Prisipažinsiu, galutinę struktūrą sukurti užtruko tikrai ne vienus metus, tačiau didžiausia pridėtinė vertė neabejotinai ir yra tai, jog per šį ilgą laiką Marius kartu su šeima galėjo rinktis žmones, su kuriais nori dirbti, juos paruošti, jiems įskiepyti savo vertybes bei žinias, kurios būtinos turto tęstinumui.“

Pavyzdys, kuriuo verta sekti

Lietuvoje vis populiarėjant paveldėjimo planavimo, o drauge ir filantropijos temai, Marius Jakulis Jasonas tikisi, kad jo šeimos pavyzdys įkvėps ir kitus ne delsti, o pokyčius daryti jau šiandien. Tiek filantropija, tiek teisingas paveldėjimo planavimas labai prisideda prie Lietuvos ekonomikos plėtos: vienas – tiesiogiai remiant perspektyvias ekonomikos šakas, kitas – užtikrinant stipraus ir stabilaus lietuviško verslo vystymąsi.

Svarbiausia nebijoti daryti gerų darbų garsiai ir nebijoti jų daryti šiandien. Tik pavyzdžių galime užkrėsti vieni kitus ir tik kartu galime pasiekti tvirtus rezultatus.

Besikeičiantis investavimo ir verslo pasaulis: ko siekia Y karta?

— 14 psl. —

Sakoma, jog per šį dešimtmetį net 12 trilijonų JAV dolerių paveldėjimo būdu pereis į naujos – jaunosios – kartos rankas. Vien šiais metais šis skaičius turėtų viršyti 760 milijardų JAV dolerių. Ir tai – tik Amerikos rinkoje. Kad ir kaip skaičiuotume, tai vienareikšmiškai – didžiausias turto perleidimas istorijoje. Dešimtmečiai bėga, o kartu su jais keičiasi ir žmonių įsitikinimai. Kaip naujosios – paveldėtojų – kartos būdas įtakoja verslą, investicijas ir visą finansų rinką?

Ko nori tūkstantmečio karta?

Taip vadinamoji Y karta (gimę 1981-2000 metais, dar vadinama „millennials“) savo požiūriu į verslą ir investavimą ganėtinai drastiškai skiriasi nuo savo tėvų. Išskirtinumo ieškanti jaunoji karta investavimą ar verslo

valdymą mato kaip būdą išreikšti savo įsitikinimus – jie nori, kad jų pasirinkimai būtų ne tik pelningi, bet ir teisingi. Skirdama grąžai tik antraplanį vaidmenį, naujoji karta dėmesį pamažu bando sutelkti į ilgaamžiškesnius dalykus – į pokyčius. Tai finansų pasaulyje vadinama – poveikio investavimu (angl. „impact investing“).

Tiesa, vis dar nesutariama, kaip tiksliai apibūdinti šią investavimo kryptį. Poveikio investavimas – tai nėra tiesiog vengimas užsidirbti iš neetiškais laikomų verslų, tokių kaip alkoholio ar tabako pramonės. Šiuo atveju kalba eina apie investavimą, turintį daug stipresnį poveikį socialinei, politinei ar ekonominei aplinkai – tai galėtų būti tokių problemų kaip oro taršos, švaraus geriamo vandens trūkumo trečiojo pasaulio šalyse ar klimato kaitos sprendimai.

Išskirtiniams poreikiams – išskirtiniai sprendimai

Marija Gecaitė
„Orion Wealth“
gerovės valdytoja

Kodėl tūkstantmečio karta ryžtasi drastiškiems pokyčiams?

1. Prieiga prie informacijos

Labiausiai šią kartą formuojantis reiškinys buvo ir tebėra internetas. Tai – langas į pasaulį, kuris anksčiau nebuvo taip lengvai pasiekiamas. Geresnė informacijos sklaida pamažu ne tik leido naujajai kartai sekundės tikslumu sekti pasaulio įvykius, bet, svarbiausia – sukūrė prielaidas formuotis skirtingoms nuomonėms apie kiekvieną iš jų. Staiga aktualu tapo ne tik tai, kas vyksta gimtajame mieste, valstybėje ar regione. Pagaliau tikrai pajutome drugio plazdėjimą kitoje pasaulio pusėje. Todėl nenuostabu, jog Y karta atkakliai nori investuoti ir skatinti diskusiją ne tik apie žalią verslą, bet, pavyzdžiui, ir apie lyčių bei rasių lygybę.

Ir tikrai – taigi, tūkstantmečio karta buvo pirmoji, į mūsų kasdienybę įnešusi sveiką maistą, plastiko vartojimo mažinimo idėją, kovą dėl gyvūnų gerovės – visa tai puikiai iliustruoja informacijos sklaidos galią. Suvokimas bei gebėjimas įvertinti aktualiausių problemų svarbą priverčia susimąstyti, kur nukreipiame savo pinigus ir kaip galime prisidėti prie teigiamų pokyčių.

2. Nepasitikėjimas įsisenėjusia tvarka

Kas skiria tūkstantmečio kartą nuo jų pirmtakų? Ekonominė krizė, demokratijos kilimas, klimato kaita, terorizmo išpuolių suaktyvėjimas bei sparti technologinė kaita... Visi šie kelių pastarųjų dešimtmečių įvykiai prisidėjo prie bręstančio žmogaus vertybių formavimo.

Pavyzdžiui, galima teigti, jog didelė dalis tūkstantmečio kartos atstovų 2008 m. finansinės krizės metu greičiausiai buvo šviežiai „iškepti“ absolventai arba neseniai karjerą pradėję profesionalai. Įsivaizduokite – vieną dieną pasaulis tau po kojomis, kitą – staiga viskas ima ir subliūkšta lyg tuščias muilo burbulas. Natūralu, kad jauną žmogų sukausto baimė bei nepasitikėjimas tradiciniu verslu, o ypač tradiciniais bankais – kaip žinoti, kad tai nepasikartos artimoje ateityje?

Nuolatiniai pokyčiai bei pasitikėjimo nekeliantys tradiciniai standartai verčia jauną žmogų siekti skaidrumo. Aukštas rizikos pakantumo lygis bei atviras požiūris leidžia sudrebinti „status quo“ ir savo dėmesį bei pinigus nukreipti į jaunus verslus, žadančius tikrus pokyčius, o ne tik apvalią grąžą.

3. Siekis viską daryti greičiau, sumaniau bei... taupiau

Smarkiai sudrebėjusi ekonomika Y kartą iš dalies priverė pripažinti – pinigai tikrai negali nupirkti laimės. Nors prognozuojama, jog galiausiai „millennials“ pataps turtingiausia kada nors egzistavusia karta, šiuos pinigus jie jau dabar leidžia visai kitaip nei jų tėvai.

Skaitmeninio pasaulio užauginta karta aktyviai siekia išmanių būdų, kaip įveikti kasdienes iššūkius.

Y karta į padanges iškėlė tokias kompanijas kaip „WeWork“, „Airbnb“, „Uber“, o šios išpopuliarinio dalijimosi kultūrą. Kam vairuoti savo mašiną ar sukti galvą, kur pastatyti automobilį, jei vieno mygtuko galima paspaudimu išsikviesti naujovišką taxi ir net prijungti tą pačią kryptimi važiuojantį pakeleivį? Kam nuomotis didelį brangų biurą, jei galima darbo erdvę dalintis su potencialiais bendraminčiais? Pigiau, greičiau, efektyviau – o dar ir „žaliau“.

Dalijimosi kultūra egzistavo jau anksčiau, tačiau niekada vienu metu paslaugomis ar daiktais nesidalinoje su tiek daug žmonių. Didėjantis susidomėjimas labai domina ir investuotojus. Socialiai atsakingą vartojimą skatinantis bei teigiamą poveikį aplinkai darantis reiškinys atnešė Lietuvai ir pirmąjį – taip ilgai lauktą – vienerąjį.

Trumpalaikė mada ar nauja klasika?

Nors dauguma profesionalų gali teigti, jog jauno žmogaus būdas bei įsitikinimai su amžiumi keičiasi, finansinėms institucijoms ir visam kitam verslui visgi reikėtų susimąstyti ir priimti poveikio investavimą ne kaip alternatyvą, o kaip verslo pagrindą, o mums visiems – kaip gyvenimo būdą. Nors šiuo metu rinkoje galima rasti net keturių kartų vadovus, visgi sakoma, jog „millennials“ jau šiais metais sudarys daugiau nei 50 proc. visos pasaulinės darbo jėgos, todėl kuo toliau, tuo daugiau sąlygas diktuos būtent jie.

Tai kas anksčiau buvo diskutuojama tik mažuose susibūrimuose, šiandien tapo privaloma tema didžiausiuose bankuose, korporacijose bei pažangiausiuose startuoliuose. Žmonės vis labiau supranta ir jaučia pokyčius, kuriuos sukelia įvairios socialinės ar ekologinės problemos. Investuotojai, verslininkai bei filantropai noriai jungiasi prie iniciatyvos ir pamažu keičia požiūrį į savo veiklą, tad poveikio investavimo rinkos vertė netrukus viršys net 1 trilijoną JAV dolerių. Nors Y kartos atstovai patys ir neišrado šios nišos, jie nenuginčijamai įtakoja jos spartų augimą.

— 15 psl. —

NEBŪG?

NEinvestavimas kainuoja daugiau nei moterų nelygybė darbo užmokestyje

XX-as amžius – pamirškime Marsą, gyvybės ieškome jau ir Veneroje. Tačiau ne visos visuomenei aktualios temos vystosi vienodu greičiu. Vienas iš itin lėtų pokyčių – darbo užmokesčio nelygybės mažinimas tarp vyrų ir moterų.

Eurostato 2018 m. duomenimis, Europos Sąjungos vyrų ir moterų darbo užmokesčio atotrūkio vidurkis siekia 14,8 proc. Nors moterų daugumoje išsivysčiusių šalių jau sudaro kone pusę darbo jėgos, skaičiuojama, jog visiškai panaikinti darbo užmokesčio atotrūkį pavyks, neįtikėtina, bet tik po 200 metų. Ar tikrai moterys gali sau leisti tiek ilgai laukti ir ką dėl ekonominės lygybės galime padaryti jau šiandien?

Taupome, bet turtas... mažėja?

Ar žinojote, jog statistiškai net 71 proc. moterų valdomo turto yra laikoma grynaisiais pinigais? Tai reiškia, kad net, jei moterys uždirba pakankamai ir gali sau leisti „atsidėti“ tam tikrą dalį pajamų, jos jų dažniausiai niekur neinvestuoja.

Moterys yra linkusios turtą laikyti likvidžiam pavidale dėl suprantamų priežasčių – noras pasirūpinti šeima, vaikų ateitimi, pasiruošti netikėtiems gyvenimo įvykiams ar net sutaupyti reikšmingiems pirkiniams – būstui ar mašinai. Realybėje tokiems tikslams laikomi pinigai, deja, turi blogą savybę – nuvertėti. Mažų arba net neigiamų palūkanų aplinkoje taupomas lėšas veikia infliacijos, todėl santaupos dažnai ne tik, kad nieko neuždirba, bet ir praranda vertę.

Ir tikrai – po 27 metų rinkoje „Orion Securities“ stebi, jog moterys vis dar sudaro tik 4 proc. visų investuojančių. Tiesa, net jei moterys ir investuoja, paprastai pradeda tai daryti tik vyresniame amžiuje. Sakysite – geriau vėliau, nei niekada? Deja, statistiškai vidutinė moterų gyvenimo trukmė Lietuvoje yra daugiau nei 10 metų ilgesnė nei vyrų, todėl teoriškai pajamų moterims reikia taip pat atitinkamai daugiau. Taip pat, ne paslaptis, jog su amžiumi pajamų nelygybė yra linkusi tik didėti.

Galimybės nelygybėje

Taigi, ką dėl ekonominės lygybės galime padaryti jau šiandien? Nepaneigsime, jog dabartinė situacija nėra pati palankiausia moterims. Tačiau galvojant apie tai, ką kiekvienas iš mūsų darome su jau uždirbtais pinigais, tenka pripažinti – čia visi turime lygias teises ir galimybes.

Pažiūrėkime į realius skaičius. Nors nėra dėl ko itin džiūgauti, Lietuva visgi šiek tiek lenkia Europos Sąjungos vidurkį – čia moterys

vidutiniškai uždirba 14 proc. mažiau nei vyrai.

Jei moteris, atskaičius mokesčius, per mėnesį uždirba 3 000 Eur, vyro atlygis, tikėtina, sieks 3 420 Eur. 420 Eur skirtumas – sakote ne tiek jau ir daug? Labai daug, jei galvojame apie ilgesnį laikotarpį. Nesikeičiant darbo atlygiui, po 30 metų moters turtas būtų net 150 tūkst. Eur mažesnis.

Jau išsiaiškinome, jog moterys yra... taupios. Taigi, greičiausiai nesvetima būtų ir 50-30-20 taupymo taisyklė. Tai reikštų, jog 50 proc. gaunamų pajamų yra išleidžiamos būtinosioms išlaidoms (būstui, maistui, transportui, mokesčiams), 30 proc. – kintančioms išlaidoms arba, kitaip, saviems norams patenkinti (laisvalaikiui, kultūrai, renginiams, etc.), na o likę 20 proc. turėtų būti taupomi.

Taigi, jei moteris taupymui atsidėtų 20 proc., kiekvieną mėnesį, jai liktų 600 Eur. Po 30 metų sutaupyta suma viršytų 215 tūkst. Eur. Deja, tai niekaip nepagelbėtų finansinės lygybės klausimu. O kas pasikeistų, jei moterys šias sutaupytas lėšas periodiškai investuotų? Juk investicijos lygiai taip pat gali būti likvidžios ir tenkinti ateities norus bei poreikius, tuo pačiu padidindamos santaupų vertę. Tiesa, jokia investicija neduoda garantuotos grąžos, tačiau galime į viską pažiūrėti gana konservatyviai – 5 proc. vidutinė metinė grąža per ilgą laikotarpį skamba pakankamai realistiškai, ar ne? Periodiškai investuojant ir diversifikuojant mėnesio santaupas, su tokia grąža moterų turtas po 30 metų būtų 280 tūkst. Eur didesnis ir siektų beveik pusę milijono.

Dabar grįžkite atgal ir prisiminkite, kiek turto galimai netenkame vien dėl pajamų nelygybės. Tiesa, nepamirėjome, jog investuodamos, moterys vidutiniškai gauna didesnę grąžą, nei vyrai... Taigi, ar ne metas paskaičiuoti savo galimą turtą?

Pokyčio link

Kovoti dėl lygybės ne tik reikia, o būtina. Tačiau reikėtų suprasti, kad visgi „neinvestavimas“ moterims kainuoja daug daugiau, nei lyčių nelygybė atlyginimuose. Tol, kol vienu ar kitu būdu siekiame pokyčių, keiskime susidariusius stereotipus, dalinkimės sėkmės istorijomis bei būkime teisingais pavyzdžiais jaunajai kartai. Tegul netenka laukti ir tų 200 metų, kai galėsime pamiršti, ką reikšią pajamų nelygybė, o sakysime „aš investuoju, o Tu?“

Taupyti *ar* Investuoti?

[sivaizduokite
MOTERIS TIK TAUPO:
Atlyginimas: 3000 Eur / mėn

JI SUTAUPO 20 proc.:
600 Eur / mėn.
7200 Eur / m.

216 000

Eur po 30 metų

[sivaizduokite
MOTERIS TAUPO IR INVESTUOJA:
Atlyginimas: 3000 Eur / mėn

JI SUTAUPO ir INVESTUOJA* 20 proc.:
600 Eur / mėn.
7200 Eur / m.

499 355

Eur po 30 metų

* 5 proc. vidutinė metinė grąža

Investicinė bankininkystė

Karolis Pikūnas
Investicinės bankininkystės skyriaus vadovas

1,102 mlrd. Eur

Valdomas investuotojų turtas

Teikdami profesionalias paslaugas ir asmeninį dėmesį, mes:

1

Padedame suprasti finansinių rinkų principus ir galimas rizikas;

2

Konsultuojame, kaip tinkamai suformuoti investicinį portfelį;

3

Suteikiame prieigą prie plataus spektro investicinių galimybių įvairovės;

4

Padedame pasirinkti investicinius produktus, kurie atitinka kiekvieno investuotojo individualius tikslus ir rizikos lygį.

4 brangiai kainuojančios ir dažniausios investuotojų klaidos

Klaidos kainuoja brangiai, todėl baimė suklysti ne vienam kelia stresą. O stresuojant klaidos tikimybė dar labiau padidėja dėl žmonėms būdingų elgsenos šališkumų (angl. „behavioral biases“) priimant sprendimus. Kai kalba liečia investavimą, vieni priima sprendimus net nežinodami, kad daro klaidą, o kiti vengia sprendimų – nes bijo. Abu variantai gali brangiai kainuoti. Pirmuoju atveju didelę riziką ar net nuostolį, o antruoju – praleistą galimybę uždirbti. Visgi optimaliausia yra būti atidiems, žinoti, kokios klaidos pasitaiko, ir suprasti, kad nesąmoningai kiekvienas investuotojas gali jas padaryti. Taigi, norime su jumis pasidalinti keliomis dažniausiai pasitaikančiomis investuotojų klaidomis.

1. „Rezultatų vaikymasis“ arba sprendimų priėmimas remiantis istorine grąža

Gauti istorinius duomenis lengviau nei prognozuoti ateitį. Istoriniai rodikliai yra svarbūs norint nustatyti vyraujančias tendencijas ar vertinant įmonės finansinį stabilumą ir gebėjimą valdyti pinigus. Tačiau juk visada investuojame į ateitį, tad remiantis tik istorine grąža, vienas dažniausiai tikėtinų rezultatų – investicijos įsigijimas po to, kai ji generavo aukštą grąžą, ir prieš tai, kai generuoja žemą. Taip nutinka dėl to, kad smarkiai pasikeitus makroekonominiai aplinkai, technologijoms, konkurencijai ar paklausai, gali koreguotis ir įmonės augimo rodikliai, keistis jos finansinė padėtis bei investicinė grąža. Todėl rekomenduojama sprendimus priimti remiantis tikėtina grąža. Paprasčiausias būdas ją įsivertinti – nustatyti kapitalo rinkų lūkesčius (angl. „capital market assumptions“) ir remiantis jais koreguoti tikėtinas grąžas.

Žemiau pateikiame sutrumpintą lentelę, aiškinančią ekonominio ciklo įtaką kapitalo rinkoms.

Ekonominis ciklas	Infliacija	Trumpalaikės palūkanų normos	Ilgalaikės palūkanų normos	Obligacijų kainos	Akcijų kainos
Atsigavimas, ekonomikos skatinimas	Mažėjanti	Žemos, ar krinta;	Žemos	Aukštos	Kyla
Ankstyvas augimas, ekonomika mažiau skatinama	Žema	Kyla	Pradedą kilti	Pradedą kristi	Kyla
Vėlyvas augimas, ekonomika ribojama	Pradedą augti	Kyla	Kyla	Krenta	Aukštumose, svyruoja
Sulėtėjimas, ekonomika mažiau ribojama	Auga	Aukštumose, pradedą kristi	Aukštumose, pradedą kristi	Žemumose, pradedą kilti, pajamingumo kreivė gali išsiversti	Krenta
Susitraukimas, lengvinanti, ar skatinanti ekonominė politika	Labai aukšta	Krenta	Krenta	Kyla	Žemumose, pradedą kilti

Šaltinis: „Wiley“ <https://bit.ly/3eH6ZbJ>

2. Bandymas pataikyti tinkamą laiką

Net ir daugiametę patirtį turintys investuotojai nepataiko tinkamiausio meto pirkti ir parduoti. Normalu, jog net ir atlikus išsamią analizę apie tikėtiną įmonės vertės pokytį, kuri gali būti teisinga, nusipirkti vertė gali dar labiau nukristi, o po pardavimo – pakilti, nes rinka galbūt tos atliktos analizės dar neįkainoja. Visada gali atrodyti, jog veiksmas atliktas per anksti arba per vėlai, o suveikus ir „gudrumui po laiko“ veiksniai (angl. „hindsight bias“) investuotojai dažnai galvoja, jog galėjo tai nuspėti. Iš tiesų tai būtų buvę beveik neįmanoma. Todėl investuotojams siūlome pirkti periodiškai.

Puikus pavyzdys – Covid-19 sukelta recesija, kai daugelio įmonių vertės krito, bet investuotojai numatė, kad jos atsistatys. Esant neapibrėžtumui, kada kils ir ar dar nekris, bet pasirinkus finansinę priemonę pirkti periodiškai, tarkime, kas mėnesį, vidutiniškai bus pasiekiamas periodo žemumų vidurkis ir apsaugos investuotojų nuo įsigijimo netinkamiausiu metu.

3. „Bandos vaikymasis“

Investuotojų tarpe dažnai pasitaiko aklas bandos sekimas – investavimas į populiarias investicijas. Nors patyrę investuotojai gali vadovautis tendencijų sekimu grąžai generuoti, taip investuodamas dažnas gali permokėti dėl to, kad ta investicija dabar ant bangos. Taip nutinka dėl kelių esminių priežasčių:

- Nepakankamas informacijos ir faktų tikrinimas, lemiantis sprendimo priėmimą, kai remiamasi nepatikimomis nuomonėmis.
- Neįsigilinimas į fundamentalius kiekvienos investicijos rodiklius ir sprendimo priėmimas remiantis savo asmenine istorine sėkme. Čia prisideda dar ir emocinis investavimas (angl. „overconfidence bias“), kai sprendimai pirkti priimami investuotojui esant pakilios nuotaikos, o parduoti – slogios, nepaisant to, kad šis veiksnys greičiausiai nesusijęs su konkrečia investicija.
- Didesnė investicijos paklausa dėl populiarumo nei dėl tikėtiną grąžos, o tai nulemia per aukštą jos vertę.

Prieš tendencijas investuojantis Howard Marks iš CFA neseniai skaitęs pranešimą metinėje „CFA“ instituto konferencijoje, kalbėjo, jog jei investuojame kaip visi – tai ir uždirbame kaip visi. Jei norime uždirbti daugiau, turime investicinius sprendimus priimti kitaip nei visi, o sprendimai dažniau turi būti teisingesni nei visi. Todėl investuotojas, prieš priimdamas sprendimus, rekomenduoja kelti klausimus: kodėl visi ten investuoja, kokią klaidą ten investuodami visi daro, ar yra pagrindo investuoti kitaip nei visi?

4. Nediversifikavimas

Diversifikavimas yra vertinga rizikos valdymo priemonė, kuri sukuria pridėtinę vertę tik tada, kai naujai pridedamos investicijos rizika yra kitokia nei turimos. Investuotoją, turintį nediversifikuotą portfelį, labiau įtakos konkrečios finansinės priemonės vertės svyravimai. Pavyzdžiui, 2020-ųjų metų balandį kritus naftos kainoms, investuotojas, turėjęs S&P energetikos indekso kompanijų akcijų, dabar skaičiuotų -36.12 proc. vertės kritimą nuo metų pradžios. Tai yra daugiau nei S&P 500, turinčio mišrių sektorių akcijų krepšelyje, -5.77 proc. kritimas. Diversifikavimas šiuo atveju sumažina svyravimų riziką, o tinkamai subalansavus, gali su žemesne rizika atnešti ir didesnę grąžą. Kaip tai padaryti, skaitykite plačiau: <https://www.orion.lt/straipsniai/investiciju-diversifikavimas/>.

Ar pasimokysime iš kitų klaidų?

Iš klaidų mes mokomės, bet kaip sakoma, geriau mokytis iš svetimų nei iš savų klaidų. Tad tikimės, kad priimdami investicinius sprendimus žinosite, kokios klaidos yra dažnos. Daugiau nei žinojimas, gali apsaugoti tik aiškaus investicinio plano ar strategijos turėjimas. Investuotojas, aiškiai apsibrėždamas investicinio portfelio sudarymo ar sprendimų priėmimo taisykles, išvengs emocijų ir kartu su jomis kylančių per brangių investicijų rizikų.

Jei norite pasikonsultuoti investicinio plano sudarymo klausimais, kviečiame kreiptis į mūsų komandą.

Kapitalo rinkos

Artiom Baranov
Akcijų prekybos vadovas

Kęstutis Celiešius
Obligacijų prekybos vadovas

1,5 mlrd. Eur

Kapitalo rinkų skyriaus metinė prekybos apyvarta.

Siūlome platų finansinių instrumentų spektrą: akcijos, obligacijos, valiutos, žaliavos ir t.t.

9:00–23:00

Esame pasiekiami telefonu, el. paštu, „Skype“, „Viber“, „WhatsApp“, „Telegram“.

1

Padedame suformuoti investicinį portfelį.

2

Pateikiame strategijas, kaip apsaugoti investicinį portfelį nuo potencialių rinkos svyravimų.

3

Siūlome apsidraudimo nuo nepageidaujama valiutų ir žaliavų kainų rizikų sandorius.

4

Aktyviai prižiūrimė esamų investuotojų pozicijas.

5

Operatyviai vykdome Jūsų pavedimus ir konsultuojame rinkų klausimais.

Tvarus investavimas – tendencija, įrodžiusi savo atsparumą pandemijai

Pandemijos paveiktų rinkų 2020 m. rezultatai rodo, kad tvarių investavimo (angl. „sustainable investing (SI)“) strategijų rezultatai buvo panašūs ar net geresni nei įprastų investicijų. S&P500 ESG indeksas, sudarytas tik iš aukščiausių aplinkosaugos, socialinių bei įmonės valdymo standartų (angl. „environmental, Social, and Governance Criteria“ (ESG)) besilaikančių kompanijų, nuo metų pradžios krito tik -0,23 proc., lyginant su įprastu S&P500 -2,34 proc. Be geresnių rezultatų ESG demonstravo ir žemesnius svyravimus.

Rinkose nesant stabilumo, investuotojai apsaugos ieškojo tvariose investicijose. Tai lėmė daugiau nei 16 milijardų JAV dolerių srautus į ESG fondus, todėl fondų turtas šių metų pirmą ketvirtį, nepaisant pandemijos nuosmukio, išliko stabilus. 2019 m. ESG fondų rinka siekė 94 milijardus dolerių. Šiais metais vos per kelias savaites rinka išaugo daugiau nei 12 proc. ir viršijo 100 milijardų dolerių sumą.

ESG kriterijai padeda priimti labiau pagrįstus sprendimus

„Morningstar“ tyrimas, kuriame išnagrinėtas 745 Europos tvarių fondų ilgalaikis efektyvumas, rodo, kad dauguma strategijų buvo įgyvendintos geriau nei ne-ESG fondų per vienerių, trejų, penkerių ir dešimties metų laikotarpiu. Tai reiškia, kad jų grąžos buvo aukštesnės, o išgyvenimo laikotarpis ilgesnis nei tradicinių alternatyvų.

Tvarių fondų sėkmės procentas priklausė nuo turto klasės. Iš septynių „Morningstar“ išnagrinėtų turto klasių geriausiai pasirodė tvariai investuojantys JAV didelio ir mišraus kapitalo fondai, daugiau nei 80 proc. šios kategorijos fondų pralenkė tradicinius fondus 10 metų laikotarpiu.

Galima daryti išvadą, jog investuotojai, derindami fundamentalią analizę su esminiais tvarumo duomenimis, yra geriau pasirengę priimti pagrįstus ilgalaikius investicinius sprendimus.

Kokia ESG investavimo ateitis?

Paskutinis ekonominis nuosmukis tik pabrėžė aplinkos, socialinių ir valdymo kriterijų svarbą įmonių rezultatams ir investicijų grąžai. Tikimasi, kad tai ir toliau stiprai įtakos tolesnius įmonių ir investuotojų veiksmus. Toliau aptariame penkias tendencijas, atsiradusias ir įsibėgėjusias dėl COVID-19 pandemijos bei globalios klimato kaitos, kurios, UBS analitikų manymu, bus įgyvendintos per ateinančius 12 mėnesių ir turės įtakos ilgalaikiam tvaraus investavimo planavimui.

1. Didesnis investuotojų dėmesys aplinkos, socialiniams ir valdymo (ESG) aspektams

Dėl COVID-19 įmonių veikla tapo svarbesnė, taip pat sparčiau išaugo ESG aktualumas investuotojams. Žmogaus teisių, darbuotojų gerovės ir santykių su bendruomenėmis problemų valdymas jau dabar yra kruopščiai prižiūrimas, nes problemos, kurios praityje buvo laikomos prabanga (pvz., lankstūs darbo modeliai), tapo svarbiais verslo tęstinumo mechanizmais pandemijos sustabdymui. Kompanijų veiksmai gali turėti ilgalaikį poveikį jų reputacijai ir būsimiems santykiams su klientais, pardavėjais ir reguliavimo institucijomis. Todėl akcininkų įsitraukimas, siekiant paskatinti elgesio pokyčius, turėtų išlikti pagrindine tvarių investicijų sudedamąja dalimi.

Tvarumas yra ir daugelio vyriausybių atsigavimo plano pagrindas. Planai investuoti į didelio masto atsinaujinančios energijos išteklius, švarų transportą, tvarų maistą ir sutrumpinti bei įvairinti pasaulines tiekimo grandines, skatins nuolatinės investicijas į tvarias pramonės šakas. Šie investicijų planai turėtų būti nukreipti į piliečius ir svarbiausias šakas, tokias kaip sveikatos priežiūra, net jei tai lemtų ir trumpalaikes nesėkmes, susijusias su karantinu ir poreikiu skubiai pritraukti finansavimą.

2. Padidėjusi socialinio atsakingumo svarba įmonėms

Nors UBS analitikai tikisi, kad daugelis ilgalaikių tvarių investavimo tendencijų išlaikys turimą dėmesį, jau dabar yra matomi struktūriniai pokyčiai, susiję su socialinėmis problemomis.

Išskyrus lyčių lygybės investavimą (angl. „gender lens investing“) per pastaruosius trejus metus, socialiniai klausimai daugelį metų sekė antri po aplinkosaugos temų. Kadangi dėl COVID-19 visas pasaulis atkreipė dėmesį į visuomenės sveikatą, bet kokie atsirandantys socialiniai pokyčiai, tokie kaip sveikatos priežiūros, pagyvenusių žmonių priežiūros, nepasiturinčių bendruomenių aprūpinimo ar tvaraus turizmo srityse galiausiai atsispindės naujose investavimo galimybėse.

3. Žinodami apie ekonominę naudą ir riziką, investuotojai turėtų sutelkti dėmesį į su aplinka susijusias galimybes

Nors COVID-19 krizė paskatino atkreipti dėmesį į visuomenės sveikatą, PSO tyrimais nustatyta tiesioginė

koreliacija tarp didelės oro taršos ir sunkesnių COVID-19 atvejų, todėl poveikis aplinkai ne mažiau svarbus už sveikatą.

Plačiai pranešta, kad 2020 m. pasaulinis su energija susijęs anglies dvideginio išmetimo žalos kiekis sumažės dėl ekonomikos sustabdymo. Šiandien energetikos analitikai prognozuoja, kad anglies dvideginio išmetimas (du trečdaliai viso šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo) sumažės daugiau nei 5 proc. – daugiau nei keturis kartus nei per ankstesnes finansines krizes.

Suprantama, kad be karantino anglies dvideginio išmetimas nebūtų kritęs ir problema toli gražu nėra išspręsta. Dėl to, atsinaujinanti energetika, tvarus transportas, biologinė įvairovė ir žaliosios obligacijos (angl. „green bonds“) kaip užėmė, taip ir užims svarbią vietą.

4. Struktūrinis tvaraus investavimo įtraukimas į turto klases

Žemo augimo ir mažo obligacijų pajamingumo aplinka turėtų paskatinti priimti tvaraus investavimo filosofiją. Matomas didelis struktūrinių tvaraus investavimo pokyčių potencialas, į ESG akcijų ir obligacijų portfelius pridedant alternatyvias turto klases.

Rizikos draudimo fondai (angl. „hedge funds“), struktūrizuoti produktai ir kitos išvestinės priemonės galėtų suteikti tvariams investuotojams svarbių rizikos valdymo galimybių, panaudojant pagrindinius vertybinius popierius, paremtus jų asmeninėmis vertybėmis ar tvaria ekonomine veikla. Šios priemonės būtų prasmingiausios naudojant jas pagrindinio tvaraus portfelio diversifikacijai, ypač tais atvejais, kai investuotojas nori likti ilgalaikiu kito tvaraus turto turėtoju, tačiau ir valdyti tarpinę riziką, susijusią su rinkos pokyčiais, valiuta, kapitalo apsauga, kt. Svarbu tik pasverti, kiek tikrai pasirinkta tvari investicija, ar jų kombinacija atneša naudos, kad būtų išvengta „žaliojo skalbimo“ problemos (angl. „green washing“).

5. Tvaraus investavimo veiklos nauda turėtų išlikti akivaizdi, matant pastarojo laikotarpio nepastovumą

Tvaraus investavimo strategijos - ne homogeniško investavimo strategijų, bet iš esmės ESG indeksų, fondų, save deklaravusių tvariais, grupės dalis. Žvelgiant į ateitį, UBS analitikai vis dar tikisi, kad diversifikuotas pasaulinių tvaraus investavimo akcijų ir obligacijų portfelis veiks pagal tradicines strategijas, tačiau svarbu suprasti, kad tvaraus investavimo suvokimas dar tik vystosi ir jam būdingos savybės gali keistis.

Nepaisant to, vertinama, kad asignavimai ESG temoms ir aktyvus ESG vertybinių popierių bei aukšto pajamingumo obligacijų investuotojų įsitraukimas (angl. „ESG engagement equities“) bus augimo ir aukštos grąžos galimybių kertinis akmuo. Taip pat galimas pranašumas orientuojantis į aukščiausios kredito kokybės obligacijas: ESG lyderių įmonių obligacijas, žaliąsias obligacijas (angl. „green bonds“) ir plėtos bankų obligacijas (angl. „development bank bonds“).

Be to, privačių rinkų fondų valdytojai, kurie nuo pat veiklos pradžios yra pritaikę patikimas poveikio valdymo sistemas (angl. „impact management frameworks“) ir turi patyrusias komandas, yra geriau pasirengę įveikti krizę ir pasiruošti augimui bei atsigavimui.

Apibendrinant, ESG investicijos, dėl savo problematikos aktualumo, tampa vis svarbesnės investuotojams. Tokios investicijos prisideda ne tik prie tvaresnės aplinkos kūrimo ateities kartoms, bet pamažu ir įrodo, jog generuoja stabilesnę ir aukštesnę grąžą nei tradicinės alternatyvos ir yra tinkamos diversifikavimui. Taigi, panašu, kad ESG investicijos iš naujos tendencijos

tampa svarbia ilgalaikio investavimo strategijos dalimi.

Šaltiniai:
www.ubs.com
www.ft.com

Įmonių finansai

Mykantas Urba
Įmonių finansų skyriaus vadovas

200+ mln Eur

Įmonių įsigijimo ir susijungimo bei kapitalo pritraukimo įgyvendintų projektų suma.

1

Padedame pritraukti alternatyvų finansavimą: obligacijos, privati skola, privatūs investuotojai.

2

Teikiame konsultacijas įmonių įsigijimų, pardavimų ar susijungimų klausimais.

3

Padedame įmonėms įžengti į vertybinių popierių biržą vykdant IPO arba obligacijų siūlymus.

Obligacijos – alternatyva griežtėjančiam bankiniam finansavimui

Pastaruoju metu Lietuvoje vis labiau girdimi verslo, ypač NT ir transporto sektoriaus įmonių, nusiskundimai dėl sunkiau prieinamo bankinio finansavimo ir griežtėjančių skolinimo sąlygų. Nepaisant užsitęsusio žemų ECB palūkanų laikotarpio, naujai išduodamų smulkiojo ir vidutinio verslo paskolų palūkanos didėja. Bankų sektoriaus turtas auga didžiuliais tempais, blogų paskolų dalis nuosekliai mažėja, o kapitalo pakankamumo rodikliai viršija nustatytas normas, tačiau daugėja įmonių (ypač SVV (smulkaus ir vidutinio verslo)), kurioms santykinai pigūs bankų pinigai tampa mažiau prieinami.

Viena iš galimų ir vis dar ne iki galo SVV įmonių atrastų alternatyvų bankiniam finansavimui yra skolos vertybinių popierių (obligacijų) rinka.

„Kartu su Orion komanda įmonėms padedame pritraukti kapitalą, reikiamą verslo augimui. Iš savo patirties galime teigti, kad Lietuvoje, nors įmonės ir žino apie obligacijų emisiją, kaip efektyvų būdą tai padaryti, dažnai verslų vadovams ir savininkams vis dar trūksta žinių, kaip tai įgyvendinti arba klaidingai galvojama, jog tai yra itin brangu. Todėl pradėdami vykdyti kapitalo pritraukimo projektus pirmiausiai itin gerai įsigiliname į esamą verslo situaciją bei kapitalo poreikius, atitinkamai parenkame geriausią investicinių lėšų pritraukimo strategiją, ją iškomunikuojame klientui, ir lydime klientą kiekviename žingsnyje nuo pačios projekto pradžios iki visiškos jo pabaigos, t.y. obligacijų ar kitų vertybinių popierių išplatavimo.“, teigia Mykantas Urba, „Orion“ įmonių finansų skyriaus vadovas.

Fragmentuota Baltijos šalių įmonių obligacijų rinka

Šiuo metu aktyvių registruotų įmonių skolos vertybinių popierių emisijų vertė Baltijos šalyse sudaro apie 3,7 mlrd. Eur. Atrodytų, kad tai reikšminga suma, tačiau didžiąją dalį (75 proc.) rinkos kapitalizacijos sudaro keletas itin stambių (Baltijos šalių kontekste) obligacijų emisijų. Tai – didelių bendrovių („Maxima grupė“, „Lietuvos energija“, „Eesti Energia“, „Latvenergo“, „Luminor“ „4Finance“) 100+ mln. Eur siekiančios, dažnu atveju į užsienio biržų prekybos sąrašus įtrauktos obligacijų emisijos. Daugeliu atvejų šioms bendrovėms tarptautinės reitingų agentūros yra suteikusios kredito

reitingus, jų skolos vertybinius popierius gali įsigyti stambūs užsienio instituciniai investuotojai, o skolinimosi palūkanos gali siekti vos 0,85-3,5 proc.. Akivaizdu, jog tokios skolinimosi kapitalo rinkose sąlygos prieinamos tik mažam ratui stambiausių Baltijos šalių bendrovių.

Kitą dalį (15 proc.) obligacijų rinkos sudaro skolinimo veiklą vykdančių įmonių, t.y. komercinių bankų ir alternatyvaus skolinimo teikėjų vertybiniai popieriai. Pastarųjų atveju obligacijos yra pagrindinis verslo finansavimo šaltinis, įtakojęs sėkmingą tokių žaidėjų kaip „SME Finance“ ir „Creditstar“ plėtrą. Komerciniai bankai obligacijas pasitelkia kapitalo stiprinimui, nes subordinuotos obligacijos įskaičiuojamos į 2-o lygio kapitalą, o tai pagerina bankų kapitalo pakankamumo rodiklius. Galima teigti, jog nemažai vietinių finansų sektoriaus žaidėjų, tokių kaip lietuvių Šiaulių bankas ir Medicinos bankas, latvių „Citadele“ ir „BlueOrange“ bei estų LHV ir „Inbank“, sėkmingai išnaudoja kapitalo rinkų teikiamus privalumus.

Galimybės smulkiam ir vidutiniam verslui

Ne finansų įmonių obligacijos sudaro likusią rinkos dalį (10 proc.). Iš jų 63 proc. sudaro neviešos emisijos, tad informacija apie jas nėra visiškai tiksli, t.y. realiai išplatinta suma gali skirtis nuo užregistruotos. 77 proc. kapitalizacijos užima Estijos bendrovės. To priežastis – itin aktyvūs Estijos ir Suomijos instituciniai investuotojai: pensijų ir kiti investiciniai fondai, šeimos biurai.

„Obligacijų išleidimas gali suteikti daugiau lankstumo norint prisitraukti reikiamą kapitalą. Ypač svarbus aspektas yra galimybė skolintis intensyviau nei banke ar grąžinti visą skolą tik termino gale.“, – teigia M.Urba.

50 proc. ne finansų bendrovių obligacijų emisijų sumos sudaro NT įmonių obligacijos, pvz.: NT vystytojų „Eika group“, „Mainor Ulemiste“, taip pat NT fondų, pavyzdžiui, „Northern Horizon“. Dalis pasirinko obligacijas vietoj bankinio finansavimo dėl grąžinimo grafiko, nes palūkanos mokamos periodiškai, o pasiskolinta suma grąžinama periodo pabaigoje. Kiti naudoja šią priemonę dėl didesnio skolinimo intensyvumo ar galimybės išleisti subordinuotas obligacijas, t.y. pasiskolinti iš banko 50-60 proc.

užstatomo NT vertės, o dar 20-25 proc. pritraukti iš investuotojų per obligacijas, jei tai leidžia NT generuojami pinigų srautai. Taigi, NT bendrovių finansavimo galimybės išleidžiant obligacijas yra didžiulės.

Kitų sektorių įmonės taip pat pradeda atrasti obligacijas kaip alternatyvą bankams. Sėkmingam skolinimuisi svarbu įsivertinti emisijos dydį, nes didesnių emisijų platinimas neapsieina be institucinių investuotojų, o tokie investuotojai savo investicijoms kelia specifinius reikalavimus. Visų pirma – investicija turi būti pakankamai likvidi, t.y. vertybiniai popieriai dažnu atveju privalo būti įtraukti į biržos prekybos sąrašą ir emisijos suma turi būti pakankamai didelė (bent 10-20 mln.), kad užtikrintų pakankamai diversifikuotą investuotojų bazę.

SVV įmonėms aktualesnis 1-5 mln. Eur skolinimasis. Nors tokio dydžio emisijos retai sudomina institucinius investuotojus, obligacijas įmanoma išplatinti vien tik stambesniems mažmeniniams investuotojams ir šeimos biurams, kurie į tokią obligacijų emisiją gali investuoti 30-500 tūkst. Eur.

Obligacijų pranašumai

Lyginant su bankiniu finansavimu, obligacijos gali turėti keletą pranašumų:

1. Galimas visos sumos grąžinimas termino pabaigoje, nes banko paskolos atveju dažnai taikoma periodinė paskolos amortizacija.
2. Jei emitento įsiskolinimo lygis neaukštas, o pelno rodikliai geri, įmanoma išleisti turtu neužtikrintą obligacijų emisiją ar pritaikyti mažesnius suvaržymus dividendų išmokėjimui ar papildomam skolinimuisi nei bankinio finansavimo atveju.
3. Jei emitentas turi gerą reputaciją ir įsiskolinimo lygis siekia panašius į bankų taikomus rodiklius (pvz., finansinės skolos ir EBITDA santykis nesiekia 3), įmanoma pasiskolinti už panašias į bankų taikomas palūkanas.
4. Obligacijos gali būti pirmas žingsnis į kapitalo rinkas, kuriose tikslingai auginant emitento reputaciją ir skaidrumą sudaromos prielaidos dar palankesniai ateities skolinimuisi ar akcijų išleidimui pirminio viešo siūlymo metu.

Apskaita

Justina Nedzinskaitė
Finansų skyriaus vadovė

350+ įmonės

Teikiame emitentų apskaitos paslaugas daugiau nei 350 Lietuvos įmonių.

1 AKCIJŲ APSKAITA APSKAITOS IR KITOS PASLAUGOS BENDROVĖMS

Emitentų apskaita

- AB ir UAB akcininkų, obligacijų savininkų apskaita;
- vertybinių popierių sandorių registravimas; opcionų registravimas; nereikia notarinio registravimo;
- „Escrow“ sąskaita atsiskaitymams;
- dividendų, kuponų išmokėjimas; paveldėjimai;
- emisijos registravimas depozitoriume, emitento atstovavimas depozitoriume esminių įvykių metu;
- konsultavimas akcininkų susirinkimų šaukimo klausimais; akcijų supirkimo iš smulkiųjų akcininkų organizavimas ir pan.

Rinkos formavimas

- Prekyba akcijomis Baltijos ir Varšuvos biržose.
- Paslauga teikiama 8 bendrovėms.

2 DEPOZIITORIUMAS IR TURTO SAUGOJIMAS PASLAUGOS INVESTICINIAMS FONDAMS IR VALDYMO ĮMONĖMS

- Siūlome depozitoriumo ir turto saugojimo paslaugas visiems Lietuvoje įsteigtiems investiciniams fondams.
- Fondams teikdami depozitoriumo paslaugas, užtikriname fondo dalyvių investicijų saugumą.
- Fondų grynųjų aktyvų verčių skaičiavimas ir kontrolės.
- Fondų vertybinių popierių, lėšų ir kitų operacijų apskaita.

UAB akcijų perleidimo sandoriai – be notarų

Viktorija Valantiejtė
Teisininkė

„Orion Securities“, teikdama akcininkų apskaitos paslaugas daugiau nei 200 uždarytų akcinių bendrovių (toliau – UAB) Lietuvoje, pastebi, kad teisiniai reikalavimai sudaromiems akcijų sandoriams ne visuomet gerai žinomi įmonių vadovams. Dažnas nežino, kad UAB akcijų paketo perleidimą galima įregistruoti ir nesikreipiant į notarą. Žinodamas alternatyvas, įmonės vadovas gali ne tik sutaupyti nemažai pinigų, bet ir paspartinti procesus.

Bendrovė sutartimi gali perduoti akcininkų asmeninių vertybinių popierių sąskaitų tvarkymą sąskaitų tvarkytojui. Sąskaitų tvarkytojas – tai juridinis asmuo, pagal LR Finansinių priemonių rinkų įstatymą turintis teisę atidaryti ir tvarkyti finansinių priemonių savininkų asmenines sąskaitas („Orion Securities“, teikdama akcininkų apskaitos paslaugas veikia kaip sąskaitų tvarkytojas). Sąskaitų tvarkytojo veiklą reguliuoja ir prižiūri Lietuvos bankas.

Kaip UAB akcijų sandoriai įregistruojami be notaro?

Bendrovė pati negali registruoti stambių sandorių, kai parduodama 25 proc. ar daugiau uždarosios akcinės bendrovės akcijų arba akcijų pardavimo kaina yra didesnė kaip 14 500 Eur. Tokie sandoriai registruojami pas notarą arba sąskaitų tvarkytoją.

Taigi, pagal Lietuvos įstatymus UAB sandorio notarinė forma nebūtina. Kas keičiasi sandorio įregistravime, perdavus bendrovės akcininkų apskaitą oficialiam sąskaitų tvarkytojui, pvz. finansų maklerio įmonei?

- Pirma. Sąskaitų tvarkytojas, kuriam bendrovė perduoda tvarkyti akcininkų apskaitą, kartu perima iš bendrovės ir akcijų perleidimo tvarkymo procesą. Nuosavybė į akcijas tokiu atveju keičiama sąskaitų tvarkytojo tvarkomose vertybinių popierių sąskaitose.

- Antra. Sąskaitų tvarkytojas atlieka notaro funkciją tikrinti asmens tapatybės duomenų tikrumą ir akcijų perleidimo sąlygų atitikimą privalomiems įstatymų reikalavimams. Tai ypač patogu užsienio bendrovėms, nes sąskaitų tvarkytojas bendrauja, priima ir ruošia dokumentus anglų kalba.

- Trečia. Sąskaitų tvarkytojas, apskaitęs UAB sandorį, pateikia akcininkams išrašus iš asmeninių vertybinių popierių sąskaitų (pirminius nuosavybės teisės į akcijas įrodymus), bendrovei – aktualų akcininkų sąrašą. Prievolė apie akcininkų pasikeitimą pranešti Registrų centrui išlieka bendrovei, nes sąskaitų tvarkytojas šia informacija nesidalina su trečiaisiais asmenimis.

UAB akcininkų apskaitos perdavimo sąskaitų tvarkytojui privalumai:

- Bendrovės akcininkų nuosavybės tvarkymas perduodamas profesionalams.

- Sąskaitų tvarkytojas konsultuoja bendrovę visais sandorių ir vertybinių popierių įvykių klausimais.

- Sąskaitų tvarkytojas priima dokumentus anglų kalba, nereikia notariškai tvirtinto vertimo.

- Pagal pageidavimą akcijų pirkėjai ir pardavėjai gali sandorį užbaigti pas sąskaitų tvarkytoją.

- Sąskaitų tvarkytojas tikrina sandorio dokumentus ir nurodo, kas taisytina.

- Sąskaitų tvarkytojas apskaito ne tik akcijų paketo pirkimo-pardavimo, bet ir įvairius kitus sandorius (dovanojimo, paveldėjimo, opcionų, mainų) bei vertybinių popierių įvykius (bendrovės pavadinimo, akcijų nominalios vertės keitimas, akcijų skaičiaus mažinimas arba didinimas, įstatinio kapitalo keitimas, naujos emisijos akcijų užskaitymas esamiems ar naujiems akcininkams).

- Galimas UAB akcijų emisijų įregistravimas „Nasdaq CSD“, suteikiant tarptautinį ISIN kodą.

Ar skiriasi sąskaitų tvarkytojo ir notaro UAB akcijų sandorio registravimo įkainiai?

Dažnu atveju sąskaitų tvarkytojo sandorio registravimo mokestis yra fiksuotas, o notaro – procentinis, todėl didėja proporcingai sandorio sumai. Akcininkų apskaitos perdavimas sąskaitų tvarkytojui naudingas tada, kai registruojamas didelės vertės ir apimties sandoris, taip pat įmonių grupei, dažnai atliekančiai įvairius sandorius.

Opcionai – sistema ne tik darbuotojams motyvuoti, bet ir investuotojams pritraukti

Eglė Žekienė
Emitentų apskaitos specialistė

Ekonomiškai stipriose vakarų valstybėse opcionų sistema gyvuoja jau daugelį metų, o įmonės nė neabejoja daugialypę jų naudą. Tuo tarpu Lietuvoje taip vadinami pasirinkimo sandoriai dar tik užkariauja savo vietą po saule. Ir nors jau sąlyginai nemažai didesnių įmonių ar startuolių naudojami opcionais kaip motyvacinė sistema darbuotojams, nedaugelis žino, kad juos galima siūlyti ir norint prisitraukti investuotojų.

Opcionas, dar vadinamas pasirinkimo sandoriu, – tai finansinis įrankis, kai viena pusė turi teisę pirkti arba parduoti akcijas kažkurio sutartu metu (arba iki to meto) pagal iš anksto sutartas sąlygas, o kita pusė turi pareigą pirkti arba parduoti tas akcijas.

Darbuotojų motyvavimas opcionais

Dažniausiai opcionai įmonėse yra siūlomi kaip motyvacinė sistema darbuotojams. Augant ekonomikai ir konkurencijai darbo rinkoje, pasirinkimo sandoriai labai padeda įmonėms išlaikyti talentingus darbuotojus, o startuoliams, dar neturintiems stabilaus finansinio pagrindo, – jų prisitraukti. Tai yra abipusiai naudinga, kadangi teisingai iškeltos akcijų įsigijimo sąlygos gali padidinti darbuotojų darbo našumą, jų lojalumą ir bendrą įmonės sėkmės siekį. Tuo tarpu darbuotojas gali ne tik tapti įmonės dalininku, bet vėliau perparduoti įmonės akcijas ir gauti pelną.

Investuotojų pritraukimas opcionais

Kur kas mažiaukalbama ir žinoma, kad pasirinkimo sandoriai gali būti siūlomi ir siekiant prisitraukti investuotojų. Tokiu atveju opciono sutartis pasirašoma tarp įmonės akcininko (-ų) ir investuotojo. Štai pavyzdžiui, jei įmonei trūksta finansinių išteklių ir yra ieškoma papildomų investicijų, gali būti pasirašoma sutartis su potencialiu investuotoju, kuris įgyja teisę įsigyti įmonės akcijų per tam tikrą laiką už tam tikrą kainą, jei įvykdamos tam tikros sąlygos. Tokiu atveju esami akcininkai, norintys pritraukti lėšų, būna įpareigoti įvykdyti investuotojo iškeltas sąlygas, pavyzdžiui: parašyti verslo planą, pakelti įmonės vertę ar pan. Lietuvoje šis būdas dar nėra plačiai paplitęs, kaip prisitraukti investicijas, tačiau tokios galimybės dažnai yra abipusiai naudingos. Žiūrint iš investuotojo pusės,

norėdamas investuoti į įmonę, jis nebūtina iš karto privalo įsigyti akcijų. Prieš tai jis gali pareikalauti atlikti tam tikrus veiksmus, – taigi, laimi laiko verslo padėties rinkoje stebėjimui ir galutinio sprendimo dėl investavimo priėmimui.

Ar reikia oficialiai registruoti opciono pasirašymą?

Kiekvienas finansinis opcionas yra sutartis tarp dviejų šalių. Opcionų sandoriai gali būti tiek labai sudėtingi, tiek ir paprastesni. Ir nors dažniausiai abi šalys sutaria tarpusavyje, tokius sandorius galima registruoti pasitelkiant trečiąją šalį kaip nepriklausomą tarpininką.

„Tad, nors tai ir nėra būtina, užregistravus sutartį tokią teisę turinčioje įmonėje, pavyzdžiui UAB FMĮ „Orion Securities“, pasijuntama kur kas saugiau. Juk trečioji šalis saugo abiejų pusių interesus.“, – teigia Eglė Žekienė, UAB FMĮ „Orion Securities“ įmonių akcijų apskaitos specialistė.

Kodėl verta rinktis opciono registravimo paslaugą? Įsigijus pasirinkimo sandorio registravimo paslaugą yra sutvarkomi visi dokumentai bei atliekami įrašai vertybinių popierių sąskaitose. Taigi, taupomas laikas, abiem sutarties šalims suteikiamas saugumo jausmas, nepaliekama spraga.

Maža to, kompetetingi ir patirtį konkerčiu klausimu sukaupę savo srities profesionalai patars, ką reikėtų įtraukti į sutartį bei atsakys į visus rūpimus klausimus. Naudinga dar ir tai, kad su registravimo paslauga teikiančia įmone papildomai galima susitarti dėl priminimo apie artėjančią termino pabaigą, kad apie tai būtų informuojamos abi sandorio šalys, jų perklausiant, ar jie ketina įgyvendinti opciono, ar, vis dėl to, ne. Tai labiausiai gelbsti esant ilgam pasirinkimo sandorio terminui (pvz.: 5 ar 10 metų), kadangi per šį laiką sandorio šalys gali pamiršti, jog tokia sutartis ir galimybė ją įgyvendinti egzistuoja.

Alius Jakubėlis
„Orion“ vadovas

Laimonas Belickas
„Orion Leasing“ vadovas

Nauja pradžia: „Orion“ įsteigė lizingo verslui bendrovę „Orion Leasing“

„Orion“ komanda sujungė jėgas su ilgamečiais lizingo specialistais iš „UniCredit Leasing“ ir įsteigė lizingo bendrovę „Orion Leasing“, kuri teiks finansinės nuomos paslaugas verslams. Įmonei vadovaus Laimonas Belickas – buvusio „UniCredit Leasing“ Lietuvoje steigėjas ir ilgametis vadovas.

„Orion“ vadovas Alius Jakubėlis teigia: „Orion“ turi itin didelę patirtį dirbant su įmonių finansais ir kapitalo pritraukimu. Gerai suprasdami savo klientų poreikius, matome vis dar neužpildytą nišą efektyviam finansavimo gavimui, kuris paskatintų įmones augti ir sparčiau siekti savo tikslų. Siekiame gauti komercinio banko licenciją, todėl tikime, jog lizingo veikla sustiprins mūsų konkurencinį pranašumą.“

Jungtis būtent su „Orion“ įmonių grupe, anot L. Belicko, paskatino jų patirtis kapitalo pritraukimo ir valdymo srityje bei abipusiai sutampantis požiūris į verslo finansavimą.

„Įkūrę naują lizingo bendrovę, keliame sau svarbų uždavinį – įmonėms užtikrinti greitą ir efektyvią prieigą prie kapitalo, skiriamo investicijoms į verslo modernizavimą ir technologinį progresą. Teiksime gamybinės ar IT įrangos, mobilumo priemonių, transporto, žemės ūkio, statybinės ir kitos technikos finansavimą ir nuomos paslaugas didelės bei mažos apimties įmonėms. Išskirtinį dėmesį skirsime žaliosios konversijos bei žiedinės ekonomikos sprendimams. Šiandien tokių žaidėjų rinkoje nematau“, – komentuoja L. Belickas.

„Mūsų išskirtinumas ir veiklos ypatybė – tai, jog bendradarbiaudami su gamintojais ir turto pardavėjais galime papildyti rinkoje jau veikiančius bankinio finansavimo produktus ir suteikti finansavimą būtent tokiais atvejais, kur projektams sunkiau gauti tradicinį bankinį finansavimą. Šiandien Lietuvoje ir kai kuriose kitose šalyse lizingo veikla neretai yra integruojama į bankų vidines struktūras. Taip prarandamas lankstumas, nukentčia kliento interesai“, teigia L. Belickas.

Šiuo metu „Orion Leasing“ pradeda veiklą Lietuvoje, bet artimiausiu metu planuojama plėtra ir į kitas Europos rinkas. Veiklos pradžios portfelis siekia apie 20 ml. Eur ir aktyviai plėsis ateityje.

„Orion“ turi itin didelę patirtį dirbant su įmonių finansais ir kapitalo pritraukimu. Gerai suprasdami savo klientų poreikius, matome vis dar neužpildytą nišą efektyviam finansavimo gavimui, kuris paskatintų įmones augti ir sparčiau siekti savo tikslų. Siekiame gauti komercinio banko licenciją, todėl tikime, jog lizingo veikla sustiprins mūsų konkurencinį pranašumą.

– Alius Jakubėlis
„Orion“ vadovas

Bendrujų pajamų ataskaita

	2020 m.	2019 m.
Paslaugų ir komisinių pajamos	3.675.651	3.406.088
Paslaugų ir komisinių sąnaudos	(476.265)	(510.467)
Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	3.199.386	2.895.621
Palūkanų pajamos	91.412	131.881
Palūkanų sąnaudos	(38.283)	(22.938)
Grynosios palūkanų pajamos	53.129	108.943
Grynasis pelnas (nuostolis) iš operacijų vertybiniais popieriais ir išvestinėmis finansinėmis priemonėmis bei operacijų užsienio valiuta	74.595	39.897
Vertės sumažėjimo pokytis ir kiti atidėjiniai	(2.935)	(16.107)
Personalo sąnaudos	(1.207.911)	(1.274.806)
Nusidėvėjimas ir amortizacija	(30.874)	(32.200)
Administracinės sąnaudos	(875.059)	(1.002.987)
Kitos pajamos (sąnaudos)	(301)	–
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	1.210.030	718.361
Pelno mokesčio pajamos (sąnaudos)	(155.053)	(106.289)
Grynasis pelnas (nuostoliai)	1.054.977	612.072
Kitų bendrųjų pajamų, atskaičius mokesčius	–	–
Metų bendrosios pajamos, atskaičius mokesčius	1.054.977	612.072

Finansinės būklės ataskaita

	2020 m. gruodžio 31 d.	2021 m. gruodžio 31 d.
TURTAS		
Ilgalaikis turtas		
Ilgalaikis nematerialusis turtas	1.077	6.162
Ilgalaikis materialusis turtas	131.764	104.543
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	7.639	12.470
Kitas ilgalaikis finansinis turtas	72.365	295.872
Ilgalaikio turto iš viso	212.845	419.047
Trumpalaikis turtas		
Paskolos	325.478	337.347
Išvestinės finansinės priemonės	–	976
Vertybiniai popieriai vertinami tikrąja verte per pelną (nuostolius)	743.378	903.301
Prekybos gautinos sumos ir išankstiniai apmokėjimai	699.732	361.262
Kitas trumpalaikis turtas	74.979	261.491
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	1.633.071	791.113
Trumpalaikio turto iš viso	3.476.638	2.655.490
TURTO IŠ VISO	3.689.483	3.074.537
ĮSIPAREIGOJIMAI IR NUOSAVAS KAPITALAS		
Akcinis kapitalas	1.592.654	1.592.654
Privalomasis rezervas	159.292	159.292
Nepaskirstytasis rezultatas	1.056.464	616.487
Iš viso nuosavo kapitalo	2.808.410	2.368.433
Ilgalaikiai įsipareigojimai		
Lizingo (Finansinės nuomos) įsipareigojimai	70.414	62.105
Ilgalaikių įsipareigojimų iš viso	70.414	62.105
Trumpalaikiai įsipareigojimai		
Gautos paskolos	27.576	182.473
Išvestinės finansinės priemonės	71.882	91.961
Kiti finansiniai įsipareigojimai	285.653	78.613
Prekybos skolos	107.658	84.911
Su darbo užmokesčiu susiję įsipareigojimai	162.789	118.755
Mokėtinas pelno mokestis	121.767	34.091
Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai	33.334	53.195
Trumpalaikių įsipareigojimų iš viso	810.659	643.999
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	3.689.483	3.074.537

Nepriklausomo auditoriaus išvada

Išvada dėl finansinių ataskaitų audito

Nuomonė

Mes atlikome UAB FMJ Orion securities (toliau – „Įmonė“) finansinių ataskaitų, kurias sudaro 2020 m. gruodžio 31 d. finansinės būklės ataskaita ir tą dieną pasibaigusių metų bendrųjų pajamų ataskaita, nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita, pinigų srautų ataskaita bei aiškinamasis raštas, įskaitant reikšmingų apskaitos metodų santrauką, auditą.

Mūsų nuomone, pridėtos finansinės ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais teisingai pateikia Įmonės 2020 m. gruodžio 31 d. finansinę padėtį ir tą dieną pasibaigusių metų finansinius veiklos rezultatus ir pinigų srautus pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, priimtus taikyti Europos Sąjungoje.

Pagrindas nuomonei pareikšti

Auditą atlikome pagal tarptautinius audito standartus (toliau – TAS). Mūsų atsakomybė pagal šiuos standartus išsamiai apibūdinta šios išvados skyriuje „Auditoriaus

atsakomybė už finansinių ataskaitų auditą“. Mes esame nepriklausomi nuo Įmonės pagal Tarptautinių buhalterijų etikos standartų valdybos išleistą „Buhalterijų profesionalų etikos kodeksą“ (toliau – TBESV kodeksas) ir Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo reikalavimus, susijusius su auditu Lietuvos Respublikoje. Mes taip pat laikomės kitų etikos reikalavimų, susijusių su Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymu ir TBESV kodeksu.

Mes tikime, kad mūsų surinkti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami mūsų nuomonei pagrįsti.

Pagrindiniai audito dalykai

Pagrindiniai audito dalykai – tai dalykai, kurie, mūsų profesiniu sprendimu, buvo svarbiausi atliekant einamojo laikotarpio finansinių ataskaitų auditą. Šie dalykai buvo nagrinėjami atsižvelgiant į finansinių ataskaitų kaip visumos auditą ir mūsų nuomonę, pareikštą dėl šių finansinių ataskaitų, todėl atskiros nuomonės apie šiuos dalykus nepateikiame. Kiekvienas audito dalykas ir mūsų atsakas į jį yra aprašytas toliau.

Pagrindinis audito dalykas

Mūsų atsakas į audito dalyką

Finansinių priemonių pripažinimas ir vertinimas

2020 m. gruodžio 31 d. Bendrovė finansinės būklės ataskaitoje apskaitė finansinį turtą, kuris apskaitomas tikrąja verte per pelną (nuostolius) ir kurio vertė sudarė 743 tūkst. EUR bei finansinį turtą, kuris apskaitomas amortizuota savikaina ir kurio vertė sudarė 387 tūkst. EUR.

Didžioji dalis Įmonės finansinių priemonių yra apskaitomos tikrąja verte. Tikroji vertė nustatoma remiantis viešai skelbiamomis aktyvių finansų rinkų vertybinių popierių kainomis ar kita viešai prieinama informacija.

Dalis finansinių priemonių, tokių kaip suteiktos paskolos su fiksuota palūkanų norma ir REPO sutartys yra apskaitomos amortizuota savikaina, naudojant efektyvios palūkanų normos metodą.

Finansinės priemonės ir jų vertė Įmonės 2020 m. gruodžio 31 d. finansinės būklės ataskaitoje sudaro reikšmingą dalį – apie 30% Įmonės turto, todėl mes manome, kad ši sritis yra pagrindinis audito dalykas.

Finansinių priemonių pripažinimas ir vertinimas (žr. 12 ir 14 pastabą finansinėse ataskaitose)

Be kitų, mes atlikome šias audito procedūras:

Atsirinktoms finansinių priemonių pozicijoms mes atlikome metų pabaigoje pateiktos apskaitinės vertės perskaičiavimą, atsižvelgdami į finansinės priemonės tipą ir atitinkamus apskaitos politikos reikalavimus:

- gavome trečiųjų šalių patvirtinimus dėl tam tikrų finansinių priemonių kiekio ir faktinio likučio, tam tikrais atvejais trečiųjų šalių (bankų) patvirtinimuose buvo nurodytos ir rinkos kainos;
- peržiūrėjome finansinių priemonių, kurios vertinamos amortizuota savikaina, apskaitinės vertės 2020 m. gruodžio 31 d. ir įvertinome šių sumų apskaitymo teisingumą, įskaitant palūkanų apskaičiavimą ir vertę;
- atitinkamų finansinių priemonių likučius mes perskaičiavome naudodami viešai prieinamas reguliuojamų rinkų kainas arba kitus prieinamus duomenis ir palyginome juos su atitinkamų finansinių priemonių apskaitinėmis vertėmis Įmonės 2020 m. gruodžio 31 d. finansinės būklės ataskaitoje.

Paslaugų ir komisinių pajamų pripažinimas

Įmonė teikia 3 pagrindinių tipų paslaugas: tarpininkavimo kapitalo rinkose paslaugas, įmonių finansų paslaugas ir privačios ir investicinės bankininkystės paslaugas. Kitos paslaugos (rinkos formavimas ir finansinių priemonių apskaita ir saugojimas) sudaro mažą Įmonės pajamų dalį.

Įmonės pajamos apskaitomos išrašant sąskaitas faktūras arba nuskaitomos tiesiai nuo klientų sąskaitų pagal sutartyse nustatytus komisinių ir kitų mokesčių tarifus.

Įmonės paslaugų ir komisinių pajamos 2020 m. sudarė 3,7 mln. EUR. Reikšmingi pasikeitimai, susiję su transakcijų kiekių bei taikomų komisinių ir kitų mokesčių pasikeitimu galėtų turėti reikšmingos įtakos atskaitinių metų Įmonės finansiniams veiklos rezultatams. Dėl šios sumos reikšmingumo mes manome, kad ši sritis yra pagrindinis audito dalykas.

Kita informacija

Kitą informaciją sudaro informacija pateikta Įmonės metiniame pranešime, tačiau ji neapima finansinių ataskaitų ir mūsų auditoriaus išvados apie jas. Vadovybė yra atsakinga už kitos informacijos pateikimą.

Kitą informaciją sudaro informacija pateikta Įmonės metiniame pranešime, tačiau ji neapima finansinių ataskaitų ir mūsų auditoriaus išvados apie jas. Vadovybė yra atsakinga už kitos informacijos pateikimą.

Mūsų nuomonė apie finansines ataskaitas neapima kitos informacijos ir mes nepateikiame jokios formos užtikrinimo išvados apie ją, išskyrus kaip nurodyta toliau.

Atliekant finansinių ataskaitų auditą, mūsų atsakomybė yra perskaityti kitą informaciją ir apsvarstyti ar yra reikšmingų neatitikimų informacijai pateiktai finansinėse ataskaitose ar mūsų žinioms pagrįstoms atliktu auditu ir ar ji yra kitaip reikšmingai iškraipyta. Jeigu remiantis mūsų atliktu darbu, pastebime reikšmingą kitos informacijos iškraipymą, mes turime atskleisti šį faktą. Mes neturime su tuo susijusių pastebėjimų.

Mes taip pat privalome įvertinti, ar Įmonės metiniame pranešime pateikta finansinė informacija atitinka tų pačių finansinių metų finansines ataskaitas bei ar Įmonės metinis pranešimas buvo parengtas laikantis taikomų teisinių reikalavimų. Mūsų nuomone, pagrįsta finansinių ataskaitų audito metu atliktu darbu, visais reikšmingais atžvilgiais:

- Įmonės metiniame pranešime pateikti finansiniai duomenys atitinka tų pačių finansinių metų finansinių ataskaitų duomenis;

ir

- Įmonės metinis pranešimas buvo parengtas laikantis LR įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo reikalavimų.

Vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė už finansines ataskaitas

Vadovybė yra atsakinga už šių finansinių ataskaitų parengimą ir teisingą pateikimą pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, priimtus taikyti Europos Sąjungoje, ir tokių vidaus kontrolę, kokia,

Be kitų, mes atlikome šias audito procedūras: Pajamoms, kurios apskaitomos klientams išrašant sąskaitas faktūras arba pagal sutartis, atlikome detaliuosius testus bei peržiūrėjome gautus trečiųjų šalių patvirtinimus.

Pajamoms, kurios apskaitomos įvykus transakcijoms ir už kurias apmokėjimas nuskaičiuojamas tiesiai nuo kliento sąskaitos (pagal Įmonės nustatytus įkainius, kurie taip pat numatomi ir sutartyje su klientu), atlikome kontrolės testus bei detaliuosius testus.

Patikrinome kontrolės procedūras, susijusias su atliktomis transakcijomis:

- Atsirinkome tam tikrų pajamų įrašus apskaitos sistemoje ir palyginome juos su detalizacijomis Įmonės sistemoje, kurioje fiksuojami sandoriai.
- Atsirinktus sandorius patikrinome su transakcijomis bankinėse sistemose, per kurias buvo formuojami šie sandoriai (sandorio data, suma, tipas).
- Patikrinome, ar už atitinkamas transakcijas priskaičiuotas komisinis mokestis atitinka Įmonės taikomus įkainius.
- Testavome atliktų sandorių patvirtinimo kontroles – atsirinktas transakcijas tikrinome su patvirtinančiais parašais, pavedimais, perklausėme telefoninių pokalbių metu klientų atliktus užsakymus/gautus patvirtinimus dėl transakcijų ir kt.

vadovybės nuomone, yra būtina finansinėms ataskaitoms parengti be reikšmingų iškraipymų dėl apgaulės ar klaidos.

Rengdama finansines ataskaitas vadovybė privalo įvertinti Įmonės gebėjimą tęsti veiklą ir atskleisti (jei būtina) dalykus, susijusius su veiklos tęstinumu ir veiklos tęstinumo apskaitos principo taikymu, išskyrus tuos atvejus, kai vadovybė ketina likviduoti Įmonę ar nutraukti veiklą arba neturi kitų realių alternatyvų, tik taip pasiegti.

Už valdymą atsakingi asmenys privalo prižiūrėti Įmonės finansinių ataskaitų rengimo procesą.

Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų auditą

Mūsų tikslas yra gauti pakankamą užtikrinimą dėl to, ar finansinės ataskaitos kaip visuma nėra reikšmingai iškraipytos dėl apgaulės ar klaidos, ir išleisti auditoriaus išvadą, kurioje pateikiama mūsų nuomonė. Pakankamas užtikrinimas – tai aukšto lygio užtikrinimas, o ne garantija, kad reikšmingą iškraipymą, jeigu jis yra, visada galima nustatyti per auditą, kuris atliekamas pagal TAS. Iškraipymai, kurie gali atsirasti dėl apgaulės ar klaidos, laikomi reikšmingais, jeigu galima pagrįstai numatyti, kad atskirai ar kartu jie gali turėti didelės įtakos vartotojų ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis finansinėmis ataskaitomis.

Atlikdami auditą pagal TAS, viso audito metu priimame profesinius sprendimus ir laikomės profesinio skepticizmo principo. Mes taip pat:

- Nustatome ir įvertiname finansinių ataskaitų reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės arba klaidų riziką, suplanuojame ir atliekame procedūras kaip atsaką į tokią riziką ir surinkame pakankamų tinkamų audito įrodymų mūsų nuomonei pagrįsti. Reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės neaptikimo rizika yra didesnė nei reikšmingo iškraipymo dėl klaidų neaptikimo rizika, nes apgaule gali būti sukčiavimas, klastojimas, tyčinis praleidimas, klaidingas aiškinimas arba vidaus kontrolių nepaisymas.

- Suprantame su auditu susijusias vidaus kontroles, kad galėtume suplanuoti konkrečiomis aplinkybėmis tinkamas audito procedūras, o ne tam, kad galėtume pareikšti nuomonę apie Įmonės vidaus kontrolės veiksmingumą.
- Įvertiname taikomų apskaitos metodų tinkamumą ir vadovybės atliktų apskaitinių vertinimų bei su jais susijusių atskleidimų pagrįstumą.
- Padarome išvadą dėl taikomo veiklos tęstinumo apskaitos principo tinkamumo ir dėl to, ar, remiantis surinktais įrodymais, egzistuoja su įvykiais ar sąlygomis susijęs reikšmingas neapibrėžtumas, dėl kurio gali kilti reikšmingų abejonių dėl Įmonės gebėjimo tęsti veiklą. Jeigu padarome išvadą, kad toks reikšmingas neapibrėžtumas egzistuoja, auditoriaus išvadoje privalome atkreipti dėmesį į susijusius atskleidimus finansinėse ataskaitose arba, jeigu tokių atskleidimų nepakanka, turime modifikuoti savo nuomonę. Mūsų išvados pagrįstos audito įrodymais, kuriuos surinkome iki auditoriaus išvados datos. Tačiau, būsimi įvykiai ar sąlygos gali lemti, kad Įmonė negalės toliau tęsti savo veiklos.
- Įvertiname bendrą finansinių ataskaitų pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar finansinėse ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų teisingo pateikimo koncepciją.

Mes, be visų kitų dalykų, informuojame už valdymą atsakingus asmenis apie audito apimtį ir atlikimo laiką bei reikšmingus audito pastebėjimus, įskaitant svarbius vidaus kontrolės trūkumus, kuriuos nustatome audito metu.

Taip pat pateikiame už valdymą atsakingiems asmenims patvirtinimą, kad laikėmės atitinkamų etikos reikalavimų dėl nepriklausomumo, ir juos informuojame apie visus santykius ir kitus dalykus, kurie, galėtų būti pagrįstai vertinami, kaip turintys įtakos mūsų nepriklausomumui ir, jei reikia, apie susijusias apsaugos priemones.

Iš dalykų, apie kuriuos informavome už valdymą atsakingus asmenis, išskiriame tuos dalykus, kurie buvo svarbiausi atliekant einamojo laikotarpio finansinių ataskaitų auditą ir kurie laikomi pagrindiniais audito dalykais. Tokius dalykus apibūdiname auditoriaus išvadoje, jeigu pagal įstatymą arba teisės aktą nedraudžiama viešai atskleisti tokio dalyko arba, jeigu, labai retomis aplinkybėmis, nustatome, kad dalykas neturėtų būti pateikiamas mūsų išvadoje, nes galima pagrįstai tikėtis, jog neigiamos tokios pateikimo pasekmės persvers visuomenės gaunamą naudą.

Išvada dėl kitų teisinių ir priežiūros reikalavimų

Įmonės visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu 2020 m. birželio 16 d. buvome paskirti atlikti Įmonės finansinių ataskaitų auditą. Mūsų paskyrimas atlikti Įmonės finansinių ataskaitų auditą Įmonės visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu atnaujinamas kas antrais metais ir bendras nepertraukiamo paskyrimo laikotarpis yra 3 metai.

Patvirtiname, kad skyriuje „Nuomonė“ pareikšta mūsų nuomonė atitinka audito ataskaitą, kurią kartu su šia auditoriaus išvada pateikėme Įmonei ir jos valdybai. Patvirtiname, kad mūsų žiniomis ir įsitikimu, Įmonei suteiktos paslaugos atitinka taikomų įstatymų ir teisės aktų reikalavimus bei neapima Europos Parlamento ir

Tarybos reglamento (ES) Nr. 537/2014 5 straipsnio 1 dalyje nurodytų ne audito paslaugų.

Per audito vykdymo laikotarpį nesuteikėme kitų nei finansinių ataskaitų auditas paslaugų.

Audito, kurį atlikus išleidžiama ši nepriklausomo auditoriaus išvada, užduoties partneris yra Romanas Skrebnevskis.

Auditorius
Romanas Skrebnevskis
Auditoriaus pažymėjimas Nr. 000471

UAB „ROSK Consulting“
Įmonės audito pažymėjimo Nr. 001407

Vilnius, Lietuva
2021 m. kovo 30 d.

Bendroji informacija

UAB FMĮ „Orion securities“ yra Lietuvos Respublikoje registruota uždaroji akcinė bendrovė. Jos buveinės adresas yra:

Antano Tumėno g. 4,
Vilnius, Lietuva.

Bendrovė užsiima finansiniu tarpininkavimu, kuris apima keturias pagrindines teikiamų paslaugų grupes: tarpininkavimo prekyboje vertybiniais popieriais paslaugas, įmonių finansų paslaugas, rinkos formavimo paslaugas bei turto valdymo paslaugas. Bendrovė pradėjo savo veiklą 1993 rugpjūčio mėn. 12 d.

2020 m. ir 2019 m. gruodžio 31 d. Bendrovės akcininkai:

	2020 m. gruodžio 31 d.		2019 m. gruodžio 31 d.	
	<i>Turimų akcijų skaičius</i>	<i>Nuosavybės dalis</i>	<i>Turimų akcijų skaičius</i>	<i>Nuosavybės dalis</i>
Orion Managing Partners B.V	55.008	70,01 proc.	55.008	70,01 proc.
Registracijos buveinė: Minderbroederssingel 11 6041 KG, Rurmondas, Olandija Juridinio asmens kodas: 856097378				
UAB Suprema LT	15.714	20 proc.	15.714	20 proc.
Registracijos buveinė: S. Fino g. 6-3, Vilnius, Lietuva Juridinio asmens kodas: 304135030				
Mindaugas Strėlis	7.850	9,99 proc.	7.850	9,99 proc.
Iš viso	78 572	100 proc.	78 572	100 proc.

Visos akcijos, kurių kiekvienos nominali vertė 20,27 eurų, yra paprastosios ir 2020 m. bei 2019 m. gruodžio 31 d. buvo pilnai apmokėtos. Įstatinis kapitalas 2020 m. ir 2019 m. nesikeitė. Bendrovė neturėjo įsigijusi savų akcijų.

- 2020 m. vidutiniškai Bendrovėje Lietuvoje dirbo 25 darbuotojai (2019 m. 24 darbuotojai).
- 2020 m. Bendrovėje Norvegijos filiale darbuotojų nebuvo (2019 m. vidutiniškai dirbo 5 darbuotojai).

Bendrovės vadovybė patvirtino šias finansines ataskaitas 2021 m. kovo 30 d., akcininkai turi teisę patvirtinti arba nepatvirtinti metinių finansinių ataskaitų ir reikalauti, kad vadovybė parengtų naujas finansines ataskaitas.

UAB FMĮ „Orion securities“ veikia pagal Lietuvos Respublikos Vertybinių popierių komisijos finansinių maklerių įmonės A kategorijos licenziją Nr. A106 išduotą 2007 m. rugsėjo 6 d. sprendimu Nr. 2K-286.

A kategorijos licencija suteikia teisę Bendrovei teikti šias investicines paslaugas:

- priimti ir perduoti pavedimus;
- vykdyti pavedimus klientų sąskaita;
- sudaryti sandorius savo sąskaita;
- valdyti finansinių priemonių portfelius;
- teikti investavimo rekomendacijas;
- platinti finansines priemones įsipareigojant jas išplatinti;
- platinti finansines priemones be įsipareigojimo jas išplatinti.

Bendrovė teikia šias papildomas paslaugas:

- platina investicinių fondų vienetus;
- saugo, apskaito ir tvarko finansines priemones;
- suteikia paskolas, kuriomis siekiama suteikti galimybę klientui vykdyti operaciją su finansinėmis priemonėmis, jei jos davėjas yra susijęs su ta operacija;
- atlieka bendrovių analizę ir vertinimą.

info@orion.lt
+370 5 231 3833

A. TUMĖNO G. 4, 7 AUKŠTAS
LT-01109 VILNIUS

www.orion.lt

